

PAPIRNICA

Linea Art

OBIŠČITE NAS NA BAZOVIŠKI 19, TEL.: 067/42-077

NAJVEČJI PETROLOV BENCINSKI SERVIS

Dobrodošli na novem bencinskem servisu v Ilirski Bistrici na Vilharjevi 31A, /ob cesti proti Trstu/!

Ob klasični prodaji goriva, sredstvih za vzdrževanje in nego avtomobila ter pestrem izboru izdelkov široke potrošnje se ponša še z najobsežnejšo dodatno ponudbo:

- avtopralnico,
- prodajo utekočinjenega plina v jeklenkah,
- mehanično delavnico,
- vulkanizirstvom ter
- okrepevalnico.

Bencinski servis **Ilirska Bistrica** je odprt vsak dan v zimskem času od 6. do 21.h, poleti pa od 6. do 24.h.

Za nakup nad 1000 Sit prejme kupec kupon, s katerim je udeležen pri nagradnem žrebanju s praktičnimi nagradami.

Nagradno žrebanje poteka od 20.11.1995 do 18. 1. 1996.

Prvih 10 000 kupcev dobi kupon za brezplačno skodelico kave LAVAZZA.

PETROL

Slovenska naftna družba

Občina
Ilirska Bistrica

Občanom naše občine
in vsem ljudem
dobre volje
želimo vesel božič in
srečno ter uspehov
polno Novo leto

Leto dni dela v novi lokalni skupnosti je za nami. Vsekakor je bilo dovolj uspešno, čeprav so nas pestile določene težave. Prepričani smo, da bomo v prihodnjem letu tudi z vašo pomočjo dosegli več kot v tem.

Župan in občinska uprava

Kaj je božič?

V roke sem vzel drobno knjižico z naslovom "Vesel božič" in jo z zanimanjem ter radovednostjo prelistal. Opažoval sem ilustracije: okrašena smreka, zavitki daril, zasnežen plišasti medvedek, nogavica polna daril, praznično pogrnjena miza ... Počasi sem prebiral nanizane misli otrok in odraslih: božič je v deželah jelk in borovcev ..., oh, kako čudovit puding ..., zahvala materam, ki so pekle, kuhale, iskale škaflo z okraski ..., kaj želiš; prijaznega slona, eleganten avto, tovornjak ali šimpanza ... Vse te grozovito božične vzpodbude so povzete v voščilu prve strani: "Želim ti smeha, na kupe pisem, voščil in poljubov z okusom po karamelah. Želim ti toplo zavetje, jedil in pijač, duševni mir, svobodo, prijateljstvo in ljubezen. Vesel božič!"

Ne, ne, saj vam ne želim takega božiča. Samo povedal sem, kaj sem prebral. Takega božiča vam ne želim zato, ker ni nič drugačen od slabe vaške veselice ali od pojedine ob slovesu šefa, ki smo se ga komaj čakali znebiti. Božič pa je vendarle nekaj drugega. Vesel sem bil stavka v prej omenjeni knjižici, ki pravi: "Sij božiča je v tem, da se sredi zime spet prikaže poletje." Da, v trenutku zgodovine, ko so bila človeška srca ujeta v led brezosebnih odnosov in zasnežena z egoističnimi mislimi, je "Bog na prvi božični dan učil človeštvo, kaj pomeni biti človek; kaj pomeni dajati, ne jemati; služiti, ne vladati; ohranjati, ne uničevati ..." (C. Kingsley)

Pomislite, tega nas uči na vsak božični dan, tudi letos, ko se zdi, da zima z ledom in snegom v naših srcih ni nič manjša, kakor vsa prejšnja leta.

Zato vam, dragi bralci, voščim letošnji božič z voščilom in oznanilom, ki odmeva že tisočletja: "Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod. Po tem znamenju ga boste spoznali: našli boste dete, povito v plenice in položeno v jasli." (Lk 2, 10-12)

S tem od vas ne zahtevam, da verjamete, da je Kristus Gospod. Le prosim vas, da ne bi izvirnega božičnega znamenja, ki je dete položeno v skromne jaslice, zamenjali s poticami na bogato obloženih mizah. Kajti dete, položeno v jasli, nam že tako, majhno in neobgledano, še bolj pa kot odrasli učitelj, govori, da je možno biti človek. Govori nam, da prijaznost in iskrenost nekaj veljata. Sporoča nam, da je na svetu dovolj prostora za vsakega in vsakršnega, če le imamo roke odprte za druge. Prepričan v to oznanilo in moč človečnosti, ki je v božični noči obsijana z nebeško svetlobo, vabim vse ljudi dobrega srca, da si božične praznike naredimo lepe z obiljem srčne dobrote, prijaznosti in človečnosti, in ne le z dišečimi poticami in bleščečimi lučkami.

Naj božična luč sije v Vašem srcu in v srcih vseh Vaših dragih!

Slavko Rebec

Ivan Boštjančič, svetnik in predsednik Občinskega odbora SLS

Bistriške mlečne zdrahe v očeh domačih politikov - užaljeni ponos ali strankarske igre?

Če bi sodili po razsežnostih, ki so jih bistriške mlečne zdrahe povzročile tudi izven naše občine, bi lahko mirne duše zapisali, da je posredi oboje: užaljeni ponos in nepredvidljive strankarske igre. Zadnjič smo govorili o tem, kako nas vidijo drugi, danes pa bomo skušali sliko dopolniti z mnenjem enega izmed naših domačih politikov. Problemi so ostali isti, odgovori oziroma pogledi nanje pa tako raznovrstni ali celo nasprotujoči, da ni možno govoriti o eni sami resnici, saj vpleteni postavljajo drug drugega na zatožno klop. In vseh teh zdrah naj bi bilo krivo to nesrečno mleko? Pa naj še kdo reče, da je zdravo in nekakšen dar narave ... Prej je vse kaj drugega kot to, sicer ne bi povzročalo toliko hude krvi. Najprej je zakisalo poslovne odnose med sosedi, potem je prispevalo svoje k že zakisani politični klimi v naši občini, naposled pa je povzročilo veliko zaskrbljenost in negotovost pri proizvajalcih mleka. Živinoreja je namreč edina kmetijska panoga, ki je na hribovitem in travnatem brkinskem področju sploh možna. Za kaj drugega bi bili potrebni novi programi in tvegana vlaganja, ki bi seveda spet zahtevala denar. Tega pa, kot vemo, ni in ga tudi ne bo. Občinski svet bo Kmetijsko gozdarski združenje Postojna le delno pokrili izgubo, ki je nastala pri odkupu in prevozu ilirskobistriškega mleka v letošnjem letu, trajne rešitve pa zaenkrat še ni videti. Če se ta problem v kratkem ne bo razrešil, bodo kmetom, tako kot vedno, ostale le obljube in čakanje na poseg višje sile, ki ji pravimo država. Bodo vsi dvignili roke od teh problemov in stvari prepustili lastni usodi? Usoda kot taka pa je spet odvisna od politične volje. Kakšna je po vseh zapletih ta volja, smo povprašali "najbližjega" politika, ki bi nam lahko odgovoril na nerešena vprašanja in sicer koga drugega kot Ivana Boštjančiča, kmeta, svetnika in prvaka bivše Slovenske kmečke zveze (SKZ) oziroma sedanje Slovenske ljudske stranke (SLS).

Ilirskobistriško kmetijstvo se že dolgo srečuje z najrazličnejšimi težavami. Kje vidite vzroke za sedanje stanje?

Ilirskobistriško kmetijstvo se je tudi v preteklosti srečevalo s težavami kljub temu, da je imelo lastno kmetijsko zadrugo z vsemi obrati, ki so bili potrebni za njeno uspešno poslovanje (klavnica, zeljarna, mlekaria, avtopark), pri čemer je treba omeniti, da je precejšen del kmetijskih proizvodov prodal v lastnih trgovinah. Poleg tega je kmetijska zadruga oskrbovala kmete še z repro materialom in jim nudila tudi ustrezno strokovno pomoč. Občina je leta 1986 uvedla družbeno varstvo kmetijske zadruge. Še vedno mislim, da je bilo bolj politične narave in je reševalo tovarno Tok, ki je želela postati kmetijsko-predelovalna organizacija, čeprav s kmetijstvom, razen imena, ne bi imela nič skupnega. Tok je naredil program prodaje vseh vitalnih delov kmetijske zadruge, ki ga je s podporo občine v celoti realiziral. Poudariti moram, da je vodstvo takratnega občinskega kmetijskega sklada temu močno nasprotovalo. Kljub zožitvi poslovanja in ukinitvi maloprodaje prehranbenih artiklov, je bil za kmetijsko zadrugo pripravljen sanacijski program s smernicami nadaljnjega razvoja proizvodnje, za katerega menim, da ni bil realen, saj ni nikoli prišlo do njegove uresničitve. Kmetije v občini naj bi po tem programu namolžli okoli 5 milijonov litrov mleka (2.500 krav, 1.500 ovac in 250 koz), oddali 710.000 kg junčjega mesa, 70.000 kg kozjega in ovčjega mesa ter pridelali 1.500 ton zelja in 1.250 ton krompirja. Ker se proizvodnja ni povečevala ampak upadala, je bil v zadruzi leta 1988 ponovno uveden ukrep družbenega varstva. Tudi ta ukrep ni saniral stanja v smislu racionalizacije poslovanja. Izgube so bile pokrite s premostitvenimi krediti in kar je še posebno važno - pri zaposlovanju in kadrovanju je bilo v kmetijski zadrugi storjena velika napaka. Zadruga se je ukvarjala zgolj s svojimi problemi in ni dovolj skrbela za razvoj in posodobitev ilirskobistriškega kmetijstva v času, ko bi lahko od države dobila znatna sredstva. Občina je kar nekaj let načrtovala tudi združevanje kmetijskih zemljišč, naredila pa ni nič - zaradi tega imamo sedaj zelo razdrobljeno strukturo kmetijstva. Kmetijska zadruga Ilirska Bistrica se je pred stečajem ukvarjala s trgovsko dejavnostjo in manj s kmetij-

stvom, njena poslovna politika pa se je z osamosvojitvijo Slovenije kar hitro pokazala za napačno in neuspešno.

Pred stečajem kmetijske zadruge ste bili tudi kratkotrajni predsednik njenega upravnega odbora. Kaj je bil po vašem osnovni vzrok za uvedbo stečajnega postopka?

Ko je bil spomladi leta 1992 sprejet zakon o zadrugah, sem se kot predsednik Občinskega odbora SKZ Ilirska Bistrica zavzemal za to, da bi morali kmetije v skladu s novo zakonodajo takoj prevzeti upravljanje zadruge, ki je zadržala v velike finančne težave. Kmetije smo se bali, da bo izguba naraščala, kar se je pozneje pokazalo kot upravičeno. Ko smo poskušali delovati v tej smeri, smo naleteli na določene ovire v zadrugi in upravi. Reorganizaciji zadruge so nasprotovali predvsem nekateri njeni delavci, ki bi ostali brez dela. Ker nismo uspeli prevzeti zadruge, ki nam je takorekoč pripadala - ne samo zaradi nove zakonodaje, temveč tudi zaradi vloženega minulega dela - smo se obrnili na predsednika občinske skupščine in izvršnega sveta. Pomoči žal nismo bili deležni ne od enega ne od drugega. Zaradi vseh teh zapletov se je postopek zavlekel za pol leta oziroma do jeseni, ko smo kmetije naposled le postali upravitelji zadruge, sam pa sem bil izvoljen za predsednika njenega upravnega odbora. Kljub nekaterim spremembam, ki smo jih uvedli v poslovanje, smo kmalu ugotovili, da smo prišli prepozno: dejanskega premoženja zadruge že ob prevzemu in tudi pozneje nismo mogli ugotoviti, trgov in poslovnih partnerjev ni bilo več in kar je bilo najhujše - zadruga je tedaj imela že pol leta blokiran žiro račun. Negativne številke so se iz dneva v dan večale. Ko smo ugotovili višino izgub (okoli 200 milijonov takratnih tolarjev), sem vsak teden skliceval upravni odbor in mu poročal o tekočem stanju. Upravni odbor je na podlagi poročil poročil sklenil, da zadruga s tako veliko izgubo, ki je presegala realno vrednost celotnega premoženja, ni mogoče sanirati, zato je predlagal, da se članom vrnejo vplačani deleži. Upravni odbor je pri obravnavi poročila ugotovil, da je do tako velike izgube prišlo predvsem zaradi tega, ker je bila reorganizacija izpeljana prepozno, za kar nosi občina velik del odgovornosti, saj nam ni hotela priskočiti na pomoč pri odpravljanju neso-

Gospod svetnik, konec leta 1992 smo vas videli med bistriškim protestnim shodom pred občinsko stavbo v vlogi pogajalca med kmeti in predsednikom Skupščine Občine Ilirska Bistrica. Kaj ste se tedaj dogovorili in kaj je bilo od tega zares uresničeno?

Kot predsednik Občinskega odbora SKZ Ilirska Bistrica sem se v vlogi pogajalca znašel zaradi tega, ker smo v stranki presodili, da je do stečaja prišlo predvsem zato, ker občina ni bila pripravljena sodelovati pri reorganizaciji zadruge z novo zakonodajo. SKZ je vztrajala, da mora občina plačati kmetom oddane pridelke iz proračuna, kar jim zadruga v stečaju tega ni bila več sposobna. Takrat smo se dogovorili, da bo občina plačala kmetom vse, kar jim je zadruga dolgovala. Občina je obljube izpolnila le delno. Na skupščini je bilo poslancem prikazano, da je občina plačala 88,26% dolga, v resnici pa je ta številka dosegla le 72%, zato sem zahteval pisno pojasnilo od predsednika izvršnega sveta, vendar ga nisem nikoli dobil.

Odkup ilirskobistriškega mleka je konec leta 1992 prevzela KGZ Postojna. Kmetije so na sestanku glasovali zanjo in ne za Mlekarno Vipava. Odnosi s KGZ Postojna so se začeli krhati po dveh letih, ko so prvič nastale izgube pri zbiranju in prevozu mleka. Kaj je za rešitev problema v tem času storila politika?

Ko smo se kmetije umaknili iz zadruge, je tedaj direktor predlagal stečajni postopek. Ko je do tega prišlo, smo ostali brez zadruge, zato sem sam predlagal svetovalni službi, naj nas povabi na sestanek, na katerem bi skupaj poiskali možnost ustanovitve nove zadruge, ki bi spet povezala proizvajalce. Takoj po imenovanju iniciativnega odbora je ta navezal stike z občinskim vodstvom in ga zaprosil za pomoč pri ustanavljanju nove zadruge, ki bi vsaj delno nadomestila zadrugo v stečaju. Po osmih dneh je bil imenovan še iniciativni odbor za ustanovitev Kmetijske zadruge Brkini. Med ustanovitvi je bil tudi gospod Stanislav Prosen, takratni predsednik SO Ilirska Bistrica, ki je bil v začetku celo vršilec dolžnosti direktorja. Ko sta bili ustanovljeni dve kmetijski zadrugi, je nastalo vprašanje, katera od njiju naj prevzame kmete. Kmalu smo ugotovili, da ima KZ Brkini večjo podporo s strani občine kot KZ Ilirska Bistrica, ki se je za odkup mleka dogovorila z Mlekarno Vipava. Predstavniki KZ Ilirska Bistrica smo se udeležili zbora kmetov v Domu na Vidmu, kjer so vodili iz KZ Brkini poročali o razgovorih s KGZ Postojna in o njenih pogojih za prevzem odkupa mleka. KGZ Postojna je bila po zahtevanju predstavnikov KZ Brkini pripravljena kmetom nuditi vse ugodnosti, ki so jih imeli tudi njeni člani izven ilirskobistriške občine, zato so se

domači kmetije odločili, da bodo mleko prodajali KGZ Postojna, ki je bila po mnenju večine boljše od vipavske prav zato, ker je takrat ponujala celoten paket uslug, potrebnih za normalno kmetijsko proizvodnjo.

Problemi so se pričeli letošnjega marca, ko je na občinski svet prispel prvi zahtevek KGZ Postojna za sofinanciranje mlečnih prog na našem področju. Zakaj ga je občinski svet zavrnil? Je bil za to odločitev osnovni vzrok denar, ki ga za tovrstne posege ni v občinskem proračunu?

Ko je prišlo do omenjenega dopisovanja, ki je vsebovalo zahteve za regresiranje stroškov odkupa in prevoza mleka na Ilirskobistriškem, so nastali nesporazumi, ker KGZ Postojna občinskemu svetu ni posredovala kompletne dokumentacije o vseh mlečnih progah oziroma natančnih izračunov izgub. Najmanj petkrat smo zahtevali te podatke, ker nismo mogli razpravljati o nečem, česar nismo poznali, zato smo zadržali odbor za gospodarstvo in kmetijstvo, naj poskuša ugotoviti, kje tako veliki stroški nastajajo. Natančni podatki so nam bili dostavljeni šele pred kratkim. Ker se KGZ Postojna obljub, na podlagi katerih je dobila ilirskobistriško mleko, ni držala in ni imela sklenjenih niti odkupnih pogodb s kmeti, se je KZ Brkini že 8. 12. 1993 odločila, da bo sama organizirala odkup mleka. Kmetije so bili o tem dobro obveščeni. Takrat se je gospod Alojz Penko, direktor KGZ Postojna, zelo razburjal in kmetom celo grozil, čez nekaj mesecev pa pozabil, kaj je pisal kmetom, saj je občinskemu svetu večkrat zatrjeval, da bo prekinil z odkupom ilirskobistriškega mleka. Zato se kot član občinskega sveta, ki razpravlja o dopisih gospoda direktorja, sprašujem, kaj se je pravzaprav spremenilo v tako kratkem obdobju in zakaj je prišlo do izgub pri odkupu in prevozu mleka v Mlekarno Hruševje? Od planirane proizvodnje mleka 5 milijonov litrov, nam je danes v občini ostalo okoli 1, 5 milijona litrov mleka, za katerega ne vemo, kdo ga bo jutri odkupoval. Zavzemam se za to, da moramo v občini poiskati trajno rešitev za odkup mleka, saj sem prepričan, da bi ga lahko oddali veliko več.

Občinski svet ne kaže kakšne posebne vneme za rešitev kmetijske problematike. Kako se počutite v njem kot politik stranke, ki je že v svojem programu izrazilo kmečko naravnost?

Kot politik Slovenske ljudske Stanke, ki se zelo izrazito zavzema za kmete in ima v svoji sestavi tudi kmečko zvezo oziroma sindikat, se v občinskem svetu, ko razpravljamo o kmetijski problematiki, počutim neprijetno. Kot je bilo že povedano, je bilo kmetijstvo v ilirskobistriški občini zapostavljeno in prepuščeno iznajdljivosti posameznikov že v preteklosti, saj o tem najbolje priča njegovo današnje porazno stanje. Ko gre za kmetijstvo, se občinski svet le malo razlikuje od prejšnje skupščine, saj bi vsi hoteli, da bi se ekonomsko pokrivalo, čeprav česa podobnega ne poznajo tudi v veliko bolj razvitih krajih in okoljih. Pri sredstvih, ki jih je občinski svet letos namenil za kmetijstvo (4,1 milijona tolarjev) in so glede na potrebe zelo skromna, se ni, kljub temu, da je svetovalna služba pripravila ustrezna programa, s katerimi bi pomagala kmetom pri nekaterih pomembnih stvareh kot so: izobraževanja (predelava mesa, sušenje sadja, ureditev kmetij, tečaji za turistične kmetije, delo s podeželsko mladino), agromelioracije, izboljšanje kvalitete mleka itd., mogel odločiti, za kaj naj bi se jih pravzaprav porabilo. Iz tega je razvidno, da se v Občini Ilirska Bistrica kmetijstvo obravnava drugače kot ostale dejavnosti.

Nekje sem prebral, da tudi naša občina spada med demografsko ogrožena območja, kar pomeni slabo poseljenost vasi in predvsem starostno strukturo prebivalstva. Imate v vaši stranki izdelane kakšne dolgoročne programe, ki bi zaustavili praznjenje vasi in napravili spet bolj prijazne?

Za razvoj kmetijstva bi morali pridobiti čim več sredstev, ki jih država namenja za razvoj demografsko ogroženih območij, med katere spada tudi naša občina. Prepričan sem, da del teh sredstev v preteklih letih ni delila občina, kar je namenjala kmetijstvu. Starostna struktura kmečkega prebivalstva v občini je čedalje bolj problem, zato je toliko bolj zaskrbljujoče, da je v vaseh vse manj tistih, katerim bi se lahko pomagali obdržati kmetijsko proizvodnjo in kar ni zanemarljivo - naseljene vasi. Kot predsednik Občinskega odbora Slovenske ljudske stranke v zadnjem času sodelujem v živilnoredskim in ovčjerejskim društvom, skupaj z ostalimi člani stranke pa poskušam pravi predloge tudi za oživitve podeželja. Vsem tem se dogovarjamo tudi s pristojnim ministrstvom, v kratkem pa bomo v Ilirski strici organizirali tudi srečanje z njegovimi predstavniki. V Slovenski ljudski stranki me mo, da bi morala razvojni program za kmetijstvo pripraviti občina, saj so v preteklih letih obstajali določeni programi, sedaj pa je na področju popolna praznina. Prepričan sem, da bi morala občina dobiti ustrezno službo, ki bi nudila kmetom informacije in pomoč. Da bi to dosegli, bomo v začetku prihodnjega leta zahtevali izredno sejo občinskega sveta namenjeno samo kmetijstvu.

Pred časom se je veliko govorilo o projektu CRPOV (celostno urejanje podeželja in vasi). Je ostalo zgolj pri lepih obljubah, ali se stvari vendarle premikajo?

Na seji se moramo dogovoriti tudi o projektu CRPOV in porabi sredstev, ki so vse prej namenjena samo za urejevanje poljskih površin, čeprav bi se morala porabiti tudi za druge programe.

Čas, bi lahko rekel, ne dela v prid kmetijske Vstop v CEFTO in pridružitve v EU lahko ne godne razmere še poslabša. Kaj lahko pričakujejo kmetije v prihodnjem letu?

Po vstopu Slovenije v CEFTO pričakujemo, da to, da bo občina zahtevala od ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano konkretno usmeritve razvoja ilirskobistriškega kmetijstva. V Slovenski ljudski stranki ocenjujem, da bo slovenskega kmetijstva hitro konec, ne bomo pravočasno pripravili programov, katerimi bi ga prilagodili omenjenemu združenju.

Mlečne zdrahe na Bistriškem niso od danes. Če jih politika ni zmožna ali pa noče reševati, si bodo proizvajalci pomagali sami. Je sploh še možno razrešiti ta voz brez žrtev? Tu ni slim na možnost ukinitev nekaterih mlečnih prog in na doplačilo s strani proizvajalcev.

Za sedanje mlečne zdrahe ni kriv občinski svet, čeprav je občinska politika v preteklosti naredila kar nekaj napak. Tudi sam se spomnim, zakaj ni ubrala podobne poti kot nekateri drugi občine, ki danes nimajo težav s kmetijstvom. Prepričan sem, da občinski svet premalo razreši zapleten voz, saj po mojem mnenju dovolj politične modrosti. Poskušali bomo razrešiti vse za ohranitev ilirskobistriškega kmetijstva prog oziroma poiskati rešitve, ki bodo kmetom najmanj prizadele.

Jože Stepiš

AKTUALNO

KGZ Postojna bo še naprej odkupovala ilirskobistriško mleko

Ilirsko gozdarska zadruga Postojna na območju ilirskobistriške občine zbira mleko leta 1992. Brez problemov ga je odkupovala do letošnjega marca, ko je v Bistrico prispel prvi dopis z zahtevo, naj občina sofinancira prevoz mleka v Hruševje. Zahteve KGZ Postojna so svetniki že večkrat obravnavali. Na območju občinskega sveta (4. oktobra) je bila KGZ Postojna odobrena akontacija v enega milijona tolarjev za pokrivanje izgube pri prevozu mleka, dokončno pa naj bi občinski svet določil po prejetih podatkih. KGZ Postojna je sredi marca od občinskega sveta pričakovala, da bo vsa razpoložljiva sredstva za prevoz mleka v občinskem proračunu namenila za pokrivanje izgube pri odkupu in prevozu mleka. Odbor za gospodarstvo in kmetijstvo je v novembru dvakrat obravnaval problematiko, vendar je že odobrena sredstva zadržal zaradi tega, ker mu KGZ Postojna še ni posredovala natančnih kalkulacij. Namesto podatkov je 22. novembra dopis KGZ Postojna, da bo v primeru, če občina do 28. novembra ne poravnava obveznosti, prekinila z odkupom mleka na vseh nerentabilnih progah.

Uvedeno grožnjo je ponovila tudi 22. novembra. Istega dne je župan **Staljen Prosen** KGZ Postojna obvestil, da občina pripravljena plačati razliko, katero je prej, za nazaj pa je predlagal dopolnjevanje, ker v občinskem proračunu za leto 1995 ni denarja za te namene. KGZ Postojna je zagrozila, da bo prekinila odkup mleka 5. decembra, če občina ne poravnava obveznosti za nazaj, s proizvajalci mleka nima sklepnih pogodb. Občinski svet je od KGZ Postojna večkrat zahtevano kalkulacijo dobil šele 5. decembra (prevoz 1 kilometra, sezname mlečnih prog, seznamov proizvajalcev po vaseh, analiza stroškov zbiranja in seznam odkupljenih mlekov) iz katere je razvidno, da je od januarja do 31. oktobra 1995 na Ilirskobistriškem odkupila 1.255.789 litrov mleka. Na 15. seji občinskega sveta (22. decembra) povedal, da misli KGZ Postojna v najslabši varianti izvesti odkup mleka "od danes do jutri, brez morebitnih kmetov za preusmeritev" in njegovo namero kot "nemoralno poslovno". Vodstvu KGZ Postojna predlagal, če ni druge rešitve, da bi se odločil za vsaj normalen odpovedni rok, kar bi bilo v skladu s pogodbo. Vendar, če KGZ Postojna pred sejo predstavila končni rok

za prenehanje odkupa mleka na 7. december, ko naj bi prejela dokončno odločitev občinskega sveta glede sofinanciranja stroškov prevoza mleka, je ocenil kot nesprejemljivo, saj s svojim nepopustljivim vztrajanjem pri plačilu zapadlih obveznosti vpleta občino kot enakopravnega partnerja, ki ne more prevzeti odgovornosti za neželjene posledice. Svetnike je seznanil z vsebino pisma svetovalca ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki ga je obvestil, da je KGZ Postojna od ministrstva dobila pomoč za zbiranje mleka na odročnih gorskih predelih in je dolžna odkupovati mleko do konca letošnjega leta.

Občinski svet se je znašel pred dilemo, saj plačilo mleka za nazaj ne bi rešilo problema v prihodnjem letu. Pojavila sta se dve možnosti: ponuditi odkup mleka drugi zadrugi ali pa se povezati z italijanskim poslovnem, ki se zanima za obnovo bistriške mlekarne (proizvodnja sira iz ilirskobistriškega mleka). Po njegovih izračunih naj bi ureditev bistriške mlekarne stala okoli 20 milijonov tolarjev. Če bi se občina vključila v realizacijo projekta, je pripravljen tudi z lastnim denarjem usposobiti obrat do te mere, da bi že junija 1996 začel s proizvodnjo. Večina svet-

nikov je izrazila dvom v tako majhno vsoto, ki po njihovem ne bi bila dovolj za ureditev propadajočega objekta in vprašanje je, kdo bi bil v tako kratkem roku pripravljen odkupovati ilirskobistriško mleko.

Ker bi prenehanje odkupa mleka še dodatno prizadelo močno opešano kmetijstvo, so svetniki (na seji je bil prvič prisoten tudi **Anton Tonjo Janežič** iz Slovenske ljudske stranke, ki je v občinskem svetu zamenjal tajnika **Ivana Barbo**) po dolgi razpravi sprejeli sklep, da bo občina od skupnega zneska za prvih deset mesecev letošnjega leta (5,8 milijona tolarjev) poravnala 2/3, KGZ Postojna pa naj poravnala 1/3 stroškov zaradi neracionalne organizacije pri odkupu in prevozu mleka. Občina bo svoj del plačala takoj, ko bo KGZ Postojna s proizvajalci sklenila individualne pogodbe s šestmesečnim odpovednim rokom.

Na zadnji seji občinskega sveta v sredo, 20. decembra, je predsednik odbora za gospodarstvo in kmetijstvo **Vladimir Čeligoj** obvestil svetnike o zadnjih pogovorih s predstavniki KGZ Postojna. Zatrnil je, da so se vse zadeve uredile, KGZ Postojna pa bo mleko odkupovala še naprej. Ker za prihodnje leto še niso znana stališča države do urejanja te problematike, naj bi s sodelovanjem Kmetijske svetovalne službe do 15. januarja pripravili program racionalizacije zbiranja in odvoza mleka. Do takrat naj bi KGZ Postojna podpisala tudi pogodbe s proizvajalci.

Po županovem mnenju bi morali v občini napraviti vse, da bi preusmerili kmetijsko proizvodnjo, ker bo v nasprotnem primeru prišlo do revolta kmetov in hudih socialnih problemov kljub temu, da se v zadnjem času kaže možnost prodaje mleka na nekdanje jugoslovanske trge.

AKTUALNO

Preveč denarja za hitre odločitve

Občinska strokovna služba je pripravila predlog za delitev sredstev sklada stavbnih zemljišč, v katerega se je letos nateklo natanko 41 milijonov in 633.000 tolarjev, razdeljenih na 19 stavbnih zemljišč (občani 19 milijonov, pravne osebe 17 milijonov, najemnine za Sviščake 285.000, prodaja zemljišč 4.348 milijona in drugi prispevki 1 milijon tolarjev). V skladu z zakonom se sredstva sklada uporabljajo za pridobivanje in pripravo stavbnih zemljišč, za opremljanje stavbnih zemljišč in za vzdrževanje komunalne opreme na družbenih objektih. Na seznam stavbnih zemljišč izdelavo idejnega projekta za ureditev parkirišč v bližini občinskega centra, sofinanciranje komunalne ureditve v krajevnih skupnostih oziroma posebnih vseh, priključka na vodovod za osnovni šoli v Kuteževem in Knežaku, sofinanciranje komunalne ureditve zdravstvene postaje v Podgradu. Ostalo je 633 milijonov nerazporejenih sredstev in 1,7 milijona tolarjev provizije za javne prihodke.

Občinski odbor sklada stavbnih zemljišč po dveh sejah, na katerih so razpravljali o načinu razdelitve sredstev (18. decembra) niso mogli sprejeti ustreznih odločitev. Težave povzročajo predvsem nerazjasnjen status sklada, čeprav so jim bili predloženi predpisi, ki urejajo njegovo delovanje - najpomembnejšega odloka o ustanovitvi sklada ter rešitve, ki določajo pravne osebe, pa ne dobijo. Ugotovili so, "da status sklada Statutu Občine Ilirska Bistrica ni ustrezen in ga je potrebno opredeljen".

Ker tudi v 19. členu Zakona o lokalni samoupravi niso podrobneje opredeljene naloge, ki jih ožji deli občinskega sveta opravljajo samostojno (način financiranja, organizacija in delovanje) so ugotovili, da niti po zakonu niti po občinskem statutu funkcija sklada stavbnih zemljišč kot pravni osebi ni prenehala, zato nameravajo sprožiti postopek za spremembo občinskega statuta. Predlagali so, da sklad ostane pravna oseba z vsemi dosedanjimi funkcijami in da se pripravijo le ustrezne statusne spremembe. Dokler te dileme ne bodo

rešili, odbor ne more prevzeti odgovornosti za delitev sredstev. Ugotovili so tudi, da prihodki sklada niso realizirani v celoti. Drugi razlog za odklonitev predlagane delitve je dejstvo, da odbor ni seznanjen s splošnimi usmeritvami občine v določene investicije. Ker gre v večini primerov za sofinanciranje programov, ki se izvajajo tudi s sredstvi krajevnih skupnosti iz občinskega proračuna, bi si morali ogledati tudi stanje na terenu in se povezati z odborom za komunalo in promet.

Predsednik odbora **Milan Volk** je izrazil bojazn, da denar na osnovi formalnih predlogov ne bo šel za točno določene projekte in da lahko pride do neenakomernosti. Po njegovem bo odbor lahko obravnaval predlog delitve sredstev takoj, ko bo dobil programe krajevnih skupnosti, na osnovi katerih jih je občinska strokovna služba uvrstila na seznam. Sredstva bi lahko razdelili šele na podlagi prioritarnega načrta, ki ga občina zaenkrat še nima - z zornega kota odbora jih lahko razdelijo tudi prej, brez standardov pa se kot strokovna komisija ne morejo odločiti do takrat, ko bo politika povedala, kaj ima prednost.

Občinskemu svetu nameravajo predlagati, da natančno opredeli status in organizacijo sklada. Če bo delitev opravil sam, naj sredstva razporedi po plan-skih usmeritvah.

NA
VIDMU
GALERIA

SLIKARKA TEDNA

Ljerkova,
Proti jugu,
litografija/serigrafija,
1994,
29*21 cm

LJERKA KOVAČ

VELIKA NAGRADA
EX TEMPORE
"PREM '95"CENA:
8.000 SIT

VSAK TEDEN BO V PRODAJU VEČJA IZBIRA DEL AVTORJA, IZBRANEGA ZA SLIKARJA TEDNA. TAKO BODO V TEDNU:

27. - 30. DECEMBER	LJERKA KOVAČ IZ KOPRA, VELIKA NAGRADA EX TEMPORE "PREM '95"
3. - 6. JANUAR	ERIK LOVKO IZ POSTOJNE, PRIZNANJE EX TEMPORE "PREM '95"
8. - 13. JANUAR	PETAR MILOHANIČ-PIER IZ REKE, PRIZNANJE EX TEMPORE "PREM '95"
15. - 20. JANUAR	JOŽE ŠUBIC IZ MARIBORA
22. - 27. JANUAR	MURIS ČORBIČ IZ REKE

NA
VIDMU
GALERIA

PODROBNEJŠE INFORMACIJE V

GALVANSKA OPREMA
PLAMA d.o.o.
66244 PODGRAD

KNJIGOVODSKI SERVIS

Od 1. januarja 1996 dalje nudimo malim podjetjem in samostojnim podjetnikom kvalitetno in ažurno vodenje poslovnih knjig.

Po dogovoru vam nudimo tudi razna kadrovsko-administrativna in druga strokovna dela.

Telefon: 067/800 401, 800 440
Telefax: 067/800 499

GALVANSKA OPREMA - PLAMA
Proizvodnja galvanskih čistilnih in drugih naprav d.o.o.
PODGRAD

**Vesel božič in
srečno Novo leto**
Vam želi

GOSTILNA • TRGOVINA • DISKONT

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame, sestre, none, tete in tašče
DRAGICE ŠTEFANČIČ, roj. BETON

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na zadnji poti, predvsem pa za izraženo sožalje, darovano cvetje, sveče in sveto mašo.

Iskrena zahvala gospodu župniku za opravljene pogrebni obred.

Vsi njeni

Ilirska Bistrica, 20. 11. 1995

REKREACIJA SAMO ZA NEKATERE?

Kdo bo razpolagal z denarjem za uporabo športne dvorane

Športna dvorana Osnovne šole A. Žnidaršiča ima okrog 1800 m² urejene površine. Svet šole kot upravljalca športne dvorane, ki ni ločena enota, ampak sestavni del šolskega kompleksa, v popoldanskem času in ob sobotah ter nedeljah oddaja dvorano klubom, društvom in posameznikom za rekreacijo in najrazličnejše prireditve. Dvorana je v zimskem času skoraj stalno zasedena. Če interesne dejavnosti za osnovnošolce izvajajo klubi preko Športne zveze Ilirska Bistrica, poleg stroškov uporabe plačujejo minimalno ceno 200 tolarjev na uro. Zunanji uporabniki plačujejo 2.000 tolarjev, dijaki in študentje pa polovico manj. Športna društva in klubi plačujejo 1.700 tolarjev na uro. Za vse športne ali zabavne prireditve, ki so zanimive tudi za gledalce, je cena uporabe dvorane 3.200 tolarjev na uro. Dvorana je bila zgrajena s samoprispevkom in finančno pomočjo delovnih organizacij, zato bi morala biti dostopna vsem občanom, zlasti pa mladini, čeprav še ni popolnoma dograjena.

V preteklem letu je se je na računu od nadomestil za uporabo dvorane nabralo 958.539 tolarjev, natančna opredelitev stroškov pa po besedah ravnateljice **Karmen Šepc** ni možna, ker dvorana nima svojih števec za elektriko, vodo in ogrevanje. Do junija 1995 je šola prejela 976.334 tolarjev, skoraj tretjino te vsote pa sta prinesli dve zabavni prireditvi. Svet šole predvideva, da bo tudi v letošnjem letu okoli 40% sredstev od najemnin namenil vlaganju v dvorano, podobno kot v primeru nakupa pregradne zavese, ki omogoča dvem od delkom ločen pouk telesne vzgoje. Ta denar naj bi šel tudi za ureditev toaletnih prostorov za gledalce v spodnjem delu, dokončanje stopnišča in ureditev okolice. Dohodek v glavnem prinašajo različne prireditve in precej manj rekreativci, ki ne plačujejo ekonomskih cen (po izračunih znaša 3.300 tolarjev). Šola znaten del sredstev prihrani tudi zato, ker v ceni za uporabo dvorane ni vštet delo čistilk, hišnika in organizatorjev.

Na zadnji seji je svetniki zanimalo, kam gre denar od najemnin, saj je dvorana občinski objekt. Rečeno je bilo, da bi moral z njim razpolagati občinski svet. **Karmen Šepc** je odgovorila, da je svet šole dobil dvorano v upravljanje z aktom o ustanovitvi pred tremi leti in da se ravna po ukrepu republiške vlade,

po katerem se denar od najemnin športnih dvoran uporablja za vzdrževanje, financiranje interesnih dejavnosti in nakup učil. Po mnenju nekaterih svetnikov naj bi se denar od najemnin, ki bi morale biti višje, uporabljal namenensko; ker šola kot javni zavod razpolaga z denarjem, bi morala občina dobiti natančno finančno poročilo, o višku denarja pa naj bi odločali svetniki, čeprav so v svetu šole, ki ima 11 članov, trije predstavniki ustanovitelja. Slišati je bilo ocene, da se z objektom slabo gospodari in da bo morala občina čez nekaj let financirati večje vzdrževalne posege. Na drugi strani so nekateri svetniki izrazili bojazen, da bi višje najemnine marsikomu, predvsem dijakom in študentom, preprečile športno udejstvovanje, prazne dvorane pa si ne želi nihče. **Karmen Šepc** je predlagala, da se 1. januarja 1996 poišče novega upravitelja in da se z denarjem od najemnin postavi števec, ki bi omogočili točen prikaz stroškov.

Svetniki so na koncu ugotovili, da je "Poročilo o finančnem stanju v zvezi z uporabo in najemnina telovadnice" nepopolno. Sprejeli so sklep, da mora šola dopolniti poročilo s pregledom posameznih stroškov predložiti odboru za družbene dejavnosti, šele potem ga bo občinski svet ponovno obravnaval.

Občinski svet je obravnaval poročilo o vojaških objektih nekdanje jugoslovanske armade

Ilirskobistriški občinski svet je v sredo, 20. decembra, po večkratni preložitvi obravnaval poročilo posebne komisije nekdanjega izvršnega sveta, ki se je ukvarjala z objekti bivše jugoslovanske armade. Po koncu osamosvojitvene vojne je tedanja skupščina od izvršnega sveta zahtevala, da imenuje pogajalsko komisijo in jo zadolži za pridobitev vojaških objektov za civilne namene. Občina Ilirska Bistrica je z Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije sklenila pet najemnih pogodb (Dom na Vidmu, vojaški kompleksi Vrbovo, Račice, Podgrad in Trnovo). Komisija je bila sestavljena samo iz članov izvršnega sveta zato, da bi bila bolj operativna. Predsednik komisije **Jože Rolih** je povedal, da je bila občina pri pogajanjih z ministrstvom za obrambo v neenakopravnem položaju, saj si je v skladu z zahtevo skupščine vseskozi prizadevala za prenos vojaških objektov na občino, za kar so sicer obstajale realne možnosti, ki pa se, žal, niso uresničile.

Na javni razpis za najem objektov se je prijavilo približno toliko interesentov, kolikor je bilo kapacitet, v Trnovo pa so se pozneje vselili še begunci iz Bosne in Hercegovine (po dogovoru z ministrstvom se za stavbe, v katerih prebivajo, ne plačuje najemnine). Ker v trnovskih vojaških objektih ni bilo niti osnovne infrastrukture, na začetku številni najemniki pravzaprav niso mogli opravljati dejavnosti, so se bili prisiljeni povezati. Občina jim je pri tem pomagala samo tako, da je v banki vložila določeno vsoto denarja, kar je bil pogoj za to, da so najemniki lahko dobili kredite. Ko je bila konec leta 1994 urejena infrastruktura v Trnovem, čeprav še vedno marsikaj manjka, se je interes za najem prostorov močno povečal. Projekt je vsekakor zahteval veliko dela, dogovarjanj in nešteto potovanj v Ljubljano. **Jože Rolih** je prepričan, da je komisija dobro opravila svoje delo, saj ji je uspelo znižati zneske najemnin, ki jih je sprva zahtevalo ministrstvo za obrambo - ilirskobistriška občina je po njegovem dobila dobre možnosti za razvoj kulturnega življenja v Domu na Vidmu in drobnega gospodarstva v trnovski vojašnici, čeprav gre trenutno "cela zadeva v drugačno smer". Ministrstvo za obrambo se je namreč odločilo, da bo objekte nekdanje jugoslovanske vojske prodalo. Dosedanji najemniki imajo pri morebitnem nakupu prednostno pravico, o tem pa ne odloča občina, ampak ministrstvo za obrambo kot lastnik teh objektov.

V razpravi so svetnike zanimali predvsem dolžniki, ki še niso poravnali najemnin. Tistim, ki niso redno plačevali najemnine, je občina večkrat poslala opomine z grožnjo, da jim bo podnajemno razmerje prekinila. Najemnine so se ves čas zbirale na posebnem računu, tako da so zadeve jasne. Res pa je, da nekaj podnajemnikov še ni plačalo najemnin.

Vse pogodbe so bile pripravljene v ministrstvu za obrambo, občina je bila le posrednik. Vseskozi si je prizadevala, da bi zahteve skupščine in pričakovanja podnajemnikov čimbolj uskladila. Pri podpisovanju pogodb si je zagotovila določeno rezervo - podnajemnikom je zaračunavala nekoliko višjo najemnino zaradi tega, ker je bilo določeno število prostorov praznih. Pogodbe so bile nominirane v nemških markah, komisija pa v nobenem primeru ni delala v škodo občine. Sklenila je, da bo v primeru, če bo kaj denarja ostalo, višek vložila v urejanje infrastrukture. Padla je pripomba, da bi moral izvršni svet zaposliti delavca, ki bi se ukvarjal samo z vojaškimi objekti, saj je šlo za toliko denarja, da bi zlahka upravičil svoje delovno mesto. Rolihu so očitali, da obravnava samo trnovsko vojašnico, čeprav so bile pogodbe podpisane tudi za ostale štiri komplekse. Ker so bile nekatere prekinjene (Vrbovo, Račice, Podgrad) jih je zanimalo zlasti to, kdo bo plačal najemnino.

Tabela dolžnikov je bila izračunana na osnovi 30-odstotnega znižanja cene vrednosti objektov zaradi tega, ker niso imeli urejene infrastrukture. Do zdaj je občina vložila tožbo edino proti podjetju Micom, prekinitev podnajemnega razmerja pa obravnava javno pravobranilstvo v Kopru. Ministrstvo za obrambo je občini predlagalo, da mu celoten kompleks v Podgradu vrne, ker ima svojega interese za najem in prodajo. Od individualnih podnajemnikov samo dva nista poravnala najemnine, verjetno pa ne bo šlo brez tožbe.

Svetnike je zanimal tudi delež občine pri urejanju kulturnega dela Doma na Vidmu. Zupan jim je pojasnil, da je občina v kulturni del Doma na Vidmu vložila tri milijone tolarjev, vse ostalo je denar podnajemnika. Vprašali so ga, zakaj morajo organizatorji kulturnih prireditev plačevati uporabo dvorane,

ki je bila urejena tudi z občinskim denarjem. Po dogovoru naj bi šel občinski denar za nakup stolov, najemnino posamezni organizatorji kulturnih prireditev plačujejo zato, da najemnik lahko pokrije stroške za elektriko in javo. Župan je povedal, da mu je po najemnik Doma na Vidmu zagotovilo da se je kulturnemu delu pripravljen koj odpovedati, če mu občina povrne njegov vložek in prevzame upravljanje. Po razpravi so svetniki sprejeli sklep, naj vodstvo občine stopi v kontakt z ministrstvom za kulturo, ki lahko vpliva na odločitev obrambnega ministrstva glede kulturnega dela Doma na Vidmu. Čeprav se je župan s predstavniki ministrstva za kulturo že pogovarjal o tem, da bi ta del doma postal občinska last, na koncu so svetniki zavrnili poročilo o objekti bivše jugoslovanske armade, ki je bilo pripravljeno pred časom. Komisija ga mora dopolniti z najnovejšimi podatki. Dokler se ne izvrši novo ovrednotenje objektov, občina ministrstvu za obrambo ne bo plačala najemnine. Ž izterjavo neplačanih najemnin naj občina uporabi vsa pravna sredstva.

Občinski odbor Socialdemokratske stranke Slovenije je svetu predlagal, naj poskusi pridobiti dve stavbi na področju nekdanje trnovske vojašnice, v katerih bi po izselitvi beguncem lahko zaživela ilirskobistriška srednja šola. Prepričani so, da bi srednja šola zadržala mladino in kadre v domačem kraju ter močno pospešila življenjski utrip Ilirske Bistrice. Občina bi po njihovem morala stopiti v kontakt z ministrstvom za šolstvo, ki lahko posreduje pri obrambnem ministrstvu, da bi objekta rezervirala za šolo. Ilirskobistriški socialdemokrati menijo, da bi se morale vse športne aktivnosti odvijati v dvorani Osnovne šole A. Žnidaršiča, dvorano Sokolskega doma pa nameniti ljubiteljski kulturi in družabnim srečanjem.

Snežnik

Naslov uredništva: Bazoviška 40, 66250 Ilirska Bistrica, tel. 067/81-297, tel/fax. 067/41-124
Ustanovitelj: Borislav Zejnullović
Izdajatelj: "GA commerce", Bazoviška 40
Glavni in odgovorni urednik: Borislav Zejnullović
Uredniški odbor: Dimitrij Bonano, Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombac, Ivko Spetič (predsednik), Sergij Šieno
Urednik, novinar in lektor: Branko Zidarič
Tehnični urednik: Raymond Fabijanič
Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica
Naklada: 1300 izvodov

ZDRAVSTVENI DOM ILIRSKA BISTRICA

želi svojim pacientom zdravo in uspešno
Novo leto

PIZZERIA

Coccolo

66244 PODGRAD
Telefon: 067/85-120

želi vsem gostom in poslovnim partnerjem vesele božične in novoletne praznike

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	70.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	35.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	18.000 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	9.000 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	4.500 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokliči: "GA commerce", Bazoviška 40, Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

Snežnik

UREDNIŠTVO

66250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

Ime _____
Priimek _____
se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošljete na naslov: _____
V _____ dne _____
podpis: _____

STRANKE IN EKOLOGIJA

kiho medijskem viharju in regijskem parku

ne konference Občinskega odbora Zelenih Ilirske Bistrice sta se 30. no-
bra udeležila tudi Vane Gošnik, predsednik Zelenih Slovenije in generalni
star stranke Rudi Meršak. V prvem delu je Vane Gošnik spregovoril predvsem
ualnih težavah, s katerimi se stranka ukvarja po tistem, ko jih je ministrstvo
otranje zadeve "zaradi težav s statutom" poskusilo izbrisati iz seznama politi-
strank. Ker bi z izvršitvijo odločbe nastale nepopravljive posledice za stranko
olitično življenje v celoti, je Ustavno sodišče Republike Slovenije zadržalo
evanje odločbe. To z drugimi besedami pomeni, da ministrstvo za notranje
ve do končne odločitve ustavnega sodišča ne sme izvršiti izbisa Zelenih
enije iz registra političnih strank. Zeleni so tako izbojevali pomembno zmago,
je vzela veliko dragocenega časa in energije.

ne Gošnik je v nadaljevanju na krat-
redstavljal aktivnost stranke, spre-
takt z mil o pobudi za zaprtje Jedrske ele-
ko vpliv me Krško, o slabem odnosu do na-
inistrs dediščine, o "stranpoteh" sloven-
Vidm politike (predčasne volitve, prizna-
niki min vezne republike Jugoslavije, grad-
al o ten betonskega križa" itd.). Zeleni Slo-
nska las se v tišini pripravljajo na državno-
poroč ke volitve in upajo, da bodo uspeli
armad zaradi tega, ker jim je odločba no-
som. K ga ministrstva zagotovila veliko in
novejš plačno medijsko podporo.

vo ovre dsednik Zelenih Ilirske Bistrice Mi-
strstv olk in svetnik Janko Poklar sta naj-
nnine. ozornosti posvetila bodočemu Re-
n naj emu parku Škocjanske jame. Obči-
stva. njska Bistrica sicer direktno ni vklju-
vanj, spada pa v njegovo varovano

območje. Zeleni Ilirske Bistrice podpi-
rajo ustanavljanje regijskih parkov v Slo-
veniji, zlasti če bo bil eden izmed njih
tudi v naši neposredni bližini, vendar se
ne strinjajo s tem, da bi bilo okolje pose-
bej varovano samo znotraj parka. Prepri-
čani so, da bi se moralo prej sanirati oko-
lje, ki je posredno povezano z njim. Dr-
žava in lokalna skupnost morata prej po-
skrbeti za to, da področje ilirskobistriške
občine ne bo ogrožalo parka - to bi v
največji meri preprečila komunalna či-
stilna naprava, zavarovanje izvirov pitne
vode in skrb za bolj čist zrak. Vsi skupaj
bi morali posvetiti več pozornosti varo-
vanju občutljivega kraškega področja,
ki je enkratno v svetovnem merilu in je
po njihovem ena izmed tistih vrednot,
ki jih bomo Slovenci lahko v prihodnosti

dobro vnovčili, saj je vse več tistih, ki
cenijo čisto in neokrnjeno naravo.

Andrej Jelen se je dotaknil Globov-
nika, ki še vedno onesnažuje okolico in
vodotoke, zato naj bi krajani Topolca
zaprli cesto, da bi na ta preizkušeni na-
čin dosegli ustrezen odmev tudi na dr-
žavni ravni. Po njegovem je Globovnik
največje smetišče na Primorskem, s ka-
terege umazana voda še zmeraj odteka
v Škocjanske jame. Tok je šel v stečaj,
njegova oprema je bila prodana, storje-
nega ni bilo nič. Iz stečajne mase je šlo
za sanacijo Globovnika precej denarja,
vendar se je vse zaustavilo pri študijah
in zamenjavi stečajnega upravitelja. Za-
enkrat bi veliko dosegli že s tem, da bi
smetišče zasuli.

Zeleni Ilirske Bistrice si prizadevajo,
da bi se največji občinski problemi (Glo-
bovnik, odpadne vode, kanalizacija v
občini in zlasti v starem delu mesta) sa-
nirali do take meje, da bi regijski park
lahko zaživel, saj bo v marsičem spre-
menil ustaljene navade ljudi. Spremem-
be bi morali po njihovem upajati postopoma,
sicer bo prišlo do odpora ravno
zaradi tega, ker je center odločanja zelo
oddaljen, če ne celo popolnoma ločen,
od tistih, ki bodo v parku živeli. Zeleni
Ilirske Bistrice torej parku ne nasprotu-
jejo, ker v njem vidijo možnost za rešitev
občinskih ekoloških problemov: od dr-
žave nameravajo zahtevati sofinanci-
ranje gradnje komunalne čistilne napra-
ve in postavitve biodiskov, saj so vse ak-
tivnosti za saniranje okolja v občini za-
stale.

AKTUALNO

tevilo brezposelnih je višje kot na začetku leta

1. oktobra je bilo v Sloveniji prijavljenih 125.691 brezposelnih oziroma 14,2
otka aktivnega prebivalstva. Podobno kot v Sloveniji, se je tudi v Občini
Bistrica število brezposelnih povečalo - po podatkih slovenskega stati-
ga urada je bilo oktobra na Ilirskobistriškem prijavljenih 985 brezposelnih,
as na lestevici med vsemi starimi občinami (62) uvršča na 46. mesto (največ
poselnih ima občina Maribor, najmanj pa občina Logatec). Hiter pregled
sne razpredelnice pokaže, da je ilirskobistriška občina v tem pogledu ne-
o na boljšem od Sežane (1037), Pirana (1035), Izole (1082), Kopra (2531)
ve Gorice (3052), manj brezposelnih pa je v Postojni (737), Cerknici (802),
vščini (905), Tolminu (889) in Idriji (444). Statistika kaže, da je bila povprečna
embra zaslužena in oktobra izplačana neto plača v Občini Ilirska Bistrica
nko 64.627 tolarjev, kar nas uvršča na 35. mesto v Sloveniji (Piran 80.142,
Gorica 78.191, Koper 75.365, Sežana 72.841, Izola 68.321, Postojna
65, Cerknica 65.321, Idrija 65.005, Ajdovščina 63.661 in Tolmin 58.926
jev).

skladu s pobudo svetnikov v za-
novembra, je župan s pomočjo
bliškega zavoda za zaposlovanje,
počne enote Koper, pripravil infor-
o o stanju na področju zaposlo-
v starih občinah Ilirska Bistrica,
Koper, Piran, Postojna in Sežana.
iki se nanašajo na stanje v avgustu
njega leta.

egiji je bilo avgusta registriranih
poselnih 7.191, v Občini Ilirska Bi-
pa 973 oseb. Delo v omenjenih
ah je imelo 51.657 oseb. V ilirsko-
ski občini je bilo avgusta zapo-
4453 občanov (v gospodarstvu
v negospodarstvu 685, oseb, ki
postojno opravljajo različne dejav-
je bilo 405, kmetov 594 in zapo-
pri zasebnikih 389). Župan nava-
datek, da je bilo avgusta v občini
nsko nezaposlenih" le 816 oseb
žensk, 157 iskalcev prve zapo-
328 mlajših od 26 let, 79 trajnih
žnih delavcev in 193 iskalcev za-
ve zaradi stečajev podjetij). Do-
za socialno varnost je na ilirsko-
škem prejelo 267 oseb. Stopnja
irane brezposelnosti je znašala
%, v regiji pa 11,8%. Med vsemi

občinami je bila stopnja registrirane
brezposelnosti najvišja prav v Občini
Ilirska Bistrica (Izola 16,6%, Koper
11,4%, Piran 13,4%, Postojna 7,1% in
Sežana 9,5%).

Od 973 prijavljenih brezposelnih ima
v Občini Ilirska Bistrica 44,9% I. in II.
stopnjo izobrazbe, 32% III. in IV.,
18,6% V., 2,4% VI. in 2,2% VII. in VIII.
stopnjo izobrazbe. Podobno kot v regiji
tudi v ilirskobistriški občini potekajo
programi, ki imajo za cilj povečanje
stopnje zaposlenosti (priprava na zapo-
slitev, programi pripravništva, usposab-
ljanje invalidov, javna dela in pospeše-
vanje samozaposlovanja).

V občini prejema štipendijo 536 di-
jakov in študentov (republiških je 476,
60 je Zoisovih štipendij), kar je skoraj
za desetino več kot decembra 1994, s
podatki o občinskih štipendijah, pa žu-
pan ne razpolaga.

Z enim izmed najbolj perečih vpra-
šanj ilirskobistriške občine se bo ukvar-
jala strokovna služba za gospodarstvo
in finance, ki bo izdelala tudi "strategijo
razvoja za izboljšanje situacije na po-
dročju zaposlovanja" takoj, ko bo začela
delovati.

PRED PRAZNIKI

Brez nepotrebne pokanja petard

V začetku letošnjega decembra je stopil v
veljavo nov pravilnik o kategorizaciji in
preizkusu pirotehničnih sredstev glede na
kakovost in količino eksplozivnega polnje-
nja, ki določa, da se smejo pirotehnični iz-
delki razredov I. in II., katerih glavni učinek
je pok, uporabljati samo od 26. decembra
do 2. januarja.

Pirotehničnih izdelkov, kamor sodijo pe-
tarde in druga eksplozivna sredstva, ki v času
božičnih in novoletnih praznikov povzročajo
največ hrupa, "ni dovoljeno uporabljati v sta-
novanskih naseljih, v zgradbah in vseh zaprtih
prostorih, v bližini bolnišnic, domov za ostare-
le, vrtcev, šol, cerkva, kinodvoran, gledališč,
na stadionih, v prevoznih sredstvih, namenje-
nih potniškemu prometu in na drugih površi-
nah, kjer so športne ali kulturne prireditve ter
na mestih, kjer je naključno zbrano večje šte-
vilo ljudi." Pravilnik nima kazenskih določb,
policija pa bo kršitelje prijavljala sodnikom
za prekrške v skladu z zakonom o javnem re-
du in miru.

Ministrstvo za notranje zadeve je v letošnjem
letu organiziralo preventivno akcijo z naslo-
vom "Petarde, lepše je brez vas", ki naj bi ob-
likovala drugačen odnos do pirotehničnih
sredstev. V okviru akcije bo potekalo zbiranje
pirotehničnih sredstev in policija poziva vse
občane, ki jih posedujejo, da jih oddajo na
najbližji policijski postaji, saj zoper take osebe
ne bo ukrepala, celo več, prinašalci bodo v
zameno prejeli simbolična darila (značke poli-
cije, vstopnice za ogled filmskih predstav in
podobno).

Policisti bodo v času praznikov postrili kon-
trollo na državnih mejah, na sejiščih in drugih
javnih prostorih, po dogovoru z župniki pa bo-
do prisotni tudi v bližini cerkev, kjer bodo pol-
nočne maše.

NA
VIDMU
GALERIJA

SLIKA DNEVA

Muris Čorbić,
Sončni zahod,
pastel,
1995,
11*14 cm

TOREK
23. JANUARJA 1996

KREDIT
9% OBRESTI

CENA:
12.000 SIT
samo v torek 7.000 SIT

VSAK DAN BO IMELA GALERIJA POSEBNO PONUDBO - SLIKO DNEVA.
ENO OD DEL SLIKARJA TEDNA, BO V DOGOVORU Z AVTORJEM,
NAPRODAJ PO IZREDNO UGODNI CENI.
ČE RAZSTAVLJA AVTOR, KI VAM UGAJA, PREVERITE.

SKUPAJ S SPLOŠNO BANKO KOPER d.d.
VAM NUDIMO MOŽNOST NAJEMA UGODNIH KREDITOV
ZA NAKUP UMETNIŠKIH SLIK IN KIPOV.

PODROBNEJŠE INFORMACIJE V

NA
VIDMU
GALERIJA

NALOŽBE

Poleg servisa še nov prodajni salon

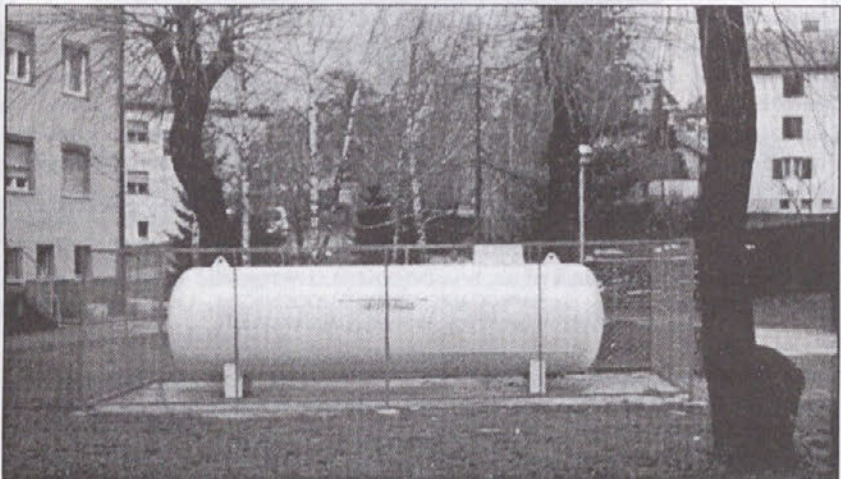
Ilirska Bistrica je od četrta, 7. decembra, bogatejša za nov prodajni salon avtomobilov
in rezervnih delov, ki ga je na Bazoviški 44 odprl Valter Smrdelj. Danes nihče ne more
prodajati avtomobilov najrazličnejših znamk, zato se je odločil, da se bo specializiral le
za eno vrsto vozil, za partnerja pa si je izbral edinega slovenskega proizvajalca avtomob-
ilov Revov Novo mesto, ki s svojo poslovno strategijo zagotavlja vrhunske storitve glede
dobave novih vozil in njihovega vzdrževanja. Avtoservis Smrdelj se je tako pridružil raz-
vejani mreži Renaultovih servisov in prodajnih salonov, ki ustvarijo, poleg zaposlenih v
matični tovarni in številnih kooperantih, precejšen del slovenskega narodnega dohodka.
Jean Michel Sicre, komercialni direktor v Revozu, Ivan Ban, direktor prodaje, in župan
Stanislav Prosen so izrazili prepričanje, da kupna moč Ilirske Bistrice in okolice vsekakor
opravičuje odprtje prodajnega salona, ki bi moral zadovoljiti tudi najzahtevnejše želje
kupcev. Odprtje so popestili člani folklorne skupine "Bistriški škuorci", nove prostore pa
je blagoslovil dekan Bogdan Berce.

Občinski odbor Slovenske ljudske stranke
želi vsem svojim članom in simpatizerjem
vesele božične in novoletne praznike ter uspešno novo leto.

Originali in kopije

Spodobilo bi se, da bi vam kaj podaril ob bližajočih se praznikih. Odločil sem se za sliko prekrasne umetnine, pred kratkim postavljene v park sredi Prešernove ulice. Gre za *Ležečo ženo*, 5 x 2 m, velik kip iz delavnice Henryja Moora s konca XX. stoletja, močnega erotskega naboja, poudarjenega s senzualno belo obarvano površino.

Prejšnji teden sem doživel nekaj stresnih situacij, ki so pustile v tem članku neizbrisne sledi. V ljudski biblioteki na Placu sem plačal zamudnino za sposojeno knjigo, ki mi je nudila jasen odgovor na vprašanje iz naslova *"Kdo se boji Jovanke Broz"*, potem za učbenik, ki me je prepričal, da nimam pojma o slovenskem jeziku, in nato še za nekaj drugih bukev. Vse skupaj 900 SIT, kar lahko potrdi ena izmed zaposlenih v tistem skladišču knjig. To je bil moj prispevek k dvigu naše bralne kulture. Nanj sem zelo ponosen. Je pa na Placu stalno vzpostavljeno ravnovesje - če eno hišo zgradijo, se druga samodejno podre: Pucovo hišo dokončujejo, bivša restavracija pa spušta dušo.

S prijateljem Danilom in BZ-jem (ime in oseba je dosegljiva v uredništvu Snežnika) smo jo mahnilo v bližnjo ostarjo. Danilo me je pohvalil za prispevke v *"Zrcalu ..."*. Da so slaba kopija člankov tiste Torbarine iz enega od dveh nepravilnih časopisov na Hrvaškem, je rekel. Poleg sedeč BZ je smatral, da gre za demokracije pravice posameznika, za svobodno izražanje misli, in je molčal. Jaz sem mislil, da gre za pritisk in verbalno nasilje. Ne bi bil užaljen, če bi me primerjal z Miroslavom Lazanskim, analitikom, ki je odlično pisal o vojni doktrini, ofenzivah, supersonikih, taktiki in podobnih rečeh. Tako pa sem bil zadet v dno mojega dobrega srca ... Lazanski je iz Beograda, mesta, ki bi ga pri nas morali imenovati Belo mesto in ga na ta način nekoliko debalkanizirati. Tudi Zagreb ni nikakršen naprtnjen balon ampak "grad Zagreb", tako kot Ciudad de Mexico ali New York City. Tudi Ljubljana ni bela, temveč siva in zelena. Bela je samo

kadar pada sneg ali v megli - artiklu, ki so ga uspešno izvozili v Bistrice. Vse v vsemu sama originalna in enkratna mesta.

Vrnilo me h kopijam. Kaj bi se sekirali, saj tudi pisatelji naše zabavne in druge glasbe kopirajo marsikaj. Takorekoč vse od A do Z. Celo našo abecedo in še čez - do X, Y in Z. Pa tudi Č, in se nihče nič ne spotika.

Italijani, večni slovenski prijatelji, ki vsako vojno izgubijo, a zmagajo v miru, so kompatibilni s Srbi, ki v vsaki vojni zmagajo in venomer doživljajo hude mirnodobske poraze. No, in prebivalci škornja so svoje makarone, špagete, torteline, fetucline in lazanje kopirali od Kitajcev in od tovarne Pekatete. Tudi pizza je tujega izvora, arabskega. Da ne boste prej omenjanega Lazanskega povezovali z lazanjami! Nič skupnega nimajo, čeprav ga v italijanski reviji Guerra e pace podpisujejo z imenom Paceslao De Lasagna. Tudi jaz sem original in nimam nič skupnega z Novim letom, še manj kot recimo g. Thaler s tolarji. Tako je to!

Italija ljubi Slovenijo. Ta ji ljubezen vrača. Gospa Jageničkova ali signora Agnelli nam stalno voščuje veliko srečo in prosperitete polno novo desetletje. Ne vem po kaj hodi jagenček v volčji brlog na Palah in v Belo mesto. Mogoče se tam menijo, kako bi skupaj oskubili tisto kokoš s severa nekdanje Juge. A propos, vprašanje za vas: kdaj ste zadnjič obiskali Belo mesto? Meni je leta Gospodovega 1982 spodletelo iti na procesijo, sedaj me pa ne mika, saj se tja pride približno tako kot okoli r ... v varžet.

Zaradi osebne sreče se je neznan Issur Demsky Danielovich v Hollywoodu prelevil v Kirka Douglasa in postal zvezdnik. Bilo bi dobro, če bi tudi ilirski Bistričci nadeli kakšno bolj lepozvočno ime. Mogoče Reka. Kako se sliši tole: primorsko mesto Reka leži ob notranjski Reki? Fino, ne? Mogoče bi prišla v poštev druga imena kot Nikoza, Petrolija ali Bankanova ...

V predprazničnem času so časopisi polni horoskopov, ugank, koledarjev in podobnega. Spodobilo

bi se, da bi tudi Snežnik objavil križanko, ki bi bila vsaj enkrat nagradna. Če se to ne bo zgodilo, bom prvega, ki se mi bo javil s pravilno rešitvijo običajne križanke, sam nagradil z enomesčno naročnino na naš časopis, v katerem boste lahko brali novo povest v nadaljevanjih o odkupu mleka in podobnih zadevah. Nanizanka je idejno podobna filmu Rashomon. Kolikor protagonistov, toliko resnic. Avtorji obljubljajo napeto branje polno akcije, preobratov, nasilja in vsega, kar spada k uspešnicam.

Oni dan, pravzaprav noč, sem skoraj ponorel. Ob treh zjutraj me je po telefonu prebudila tista gospa, ki je težko prenašala hude probleme z nespečnostjo. Očitno jih še ni odgnala. Rekla mi je, da jo muči vprašanje, kaj so to kasetne bombe in da zaradi tega ne more spati. Nejevoljno sem jo vprašal, zakaj bere idiotsko literaturo, ki jo potem vznemiri in zakaj ji ji moral ravno jaz pojasnjevati delovanje tiste svinjarije. - Marjo, saj ste ravno vi omenjali to zadevo v zadnji številki tega časopisa -, je odvrnila. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se spomnil člankov iz Orambe in zaščite in jo skušal umiriti takole: - Kasetna bomba je narejena iz kasete za jabolka, v pomanjkanju pa se lahko uporabi tudi kasete za krompir. V kaseto naložite 20 do 25 navadnih bomb. Iz primerne oddaljenosti jo vržete na tržnico ali podobne prostore. Koliko ljudi naredi taka bomba neuporabnih, je odvisno od kupne moči prebivalstva in trenutne ponudbe na tržnici. Kasetne bombe so bržkone stvar preteklosti. Danes so veliko bolj v modi avtobombe ... Pa lepo spite. - sem poskusil zaključiti. - Ne bo šlo. Opišite še avtobombo! -, je zaprosila. - Zavzdihnil sem in nadaljeval, da je tu v obtoku enačba: šofer + avto + bomba = avtobomba. Je plagiat japonske iznajdbe, kjer so voznike, t. j. pilote, ki niso vozili avtomobilov ampak letala, imenovali kamikaze. Avtobomba se je iz jutrovega razširila po celim svetu. Spoznali so jo tudi v Ameriki, najbližje nam pa na hrvaški Reki. Karakteristika uporabe je naslednja: preden se zasliši in začuti "buuuuuu", šofer ponavadi zavpije: - Za domovino, vero in našega ljubega vodjo! -, kar je plagiat krika: - Za velikega Stalina, za domovino! - Marjo, hvala lepa, sedaj bom lahko mirno zaspala. - Lahko noč, - me je odslavila. Jokajoč sem odzdravil: - Dobro jutro. -

Ne morem zaspati. Odprem TV. Sama nemščina. Namesto, da bi tisti Hitler delal neumnosti, bi lahko ukazal svojim, da se pod mus naučijo kakega poštenega jezika, mogoče francoščine. Tako pa moram poslušati jezik, ki zveni obupno, najbolj grdo pa, če ga govorijo Švicarji. Še dobro, da ne razumem nič.

Danilo bo spet rekel, da koga kopiram, ampak mene ne briga, posebno ne zato, ker sem tole kreiral točno na dan človekovih pravic, vi pa si mislite kar hočete.

Veliko sreče in veselja v prihodnosti! Podrobne čestitke si preberite v spodaj objavljeni Joškotovi pesmici, ki jo je napisal v imenu vseh treh zrcalnikov.

Dimitrij Bonano

PREMSKE RAZGLLEDNICE

Sentimentalni časi in volčji dnevi

December se je v dobrih starih časih začel že konec novembra s praznovanjem rojstnega dneva republike, ki so ga, kot je bilo tedaj v navadi, raztegnili vsaj na tri dni. Verjetno ne brez razloga, saj so tudi pokojno Jugoslavijo delali v slavnem jaju več dni. Kmalu je, žal, začelo iti narobe, ker se kovači te slavne kovačnice bratstva in enotnosti niso mogli sporazumeti, kdo bo kaj koval in v katerem jeziku naj bi se pogovarjali. Marsikateri kovač je zato po nepotrebnem skupil kakšno črnico ali opeklino in so ga morali poslati v znano letovišče sv. Grgur na prepotrebno "odmaranje", kjer si je utrdil kožo in v miru razmišljal. Tovrstna letovanja so kmalu ukinitili, ker so vsi silili tja. Kdo pa bi potem sploh še delal! Ljudi ni dobro razvajati, to ve vsaka oblast. Zato jim je v uteho natresla nekaj več praznikov, da so se malo sprostiti. In država skozi vse leto zares ni skoparila z njimi. Mi se bomo omejili samo na decembrske praznike. Ko so odpraznovali t. i. novembrske zapovedane praznike, je nastopilo nekakšno zatíse ali državni advent v tesnobnem pričakovanju koga drugega, kot dedka Mraza, ki se je zmeraj prikazal tam po božiču in obdaroval proletarske otroke. Kmečki so morali, ali lepše povedano smeli, ta skrivnostni obred le gledati. Meni so se ti obredi vtisnili globoko v otroško dušo, saj še nisem dojel vseh globlin zgodovinske dialektike, po kateri svet ne more biti za vse enak ... Enakost pa, kot vemo, samo poleni človeka in ga spravlja v malodušje. Bolje je, da se stvari pravočasno končajo, kakor da se vlečejo v nedogled. In tako je bilo tudi s pokojno državo ter njenimi prazniki.

Človeka pa nehote vleče neznan sentiment nekam nazaj, kjer se stvari ponavadi začnejo. Mislim, da smo bili kmečki otroci štrafani ravno zato, ker smo na skrivaj častili Miklavža. Ne vem, zakaj mi to ravno zdaj prihaja na misel, ko je že spet svobodni. V svobodi pa mora biti človek previden, kajti nikoli ne veš, kaj ti lahko jutri škodi. Dedek Mraz ima lahko še vedno kakšnega strica na položaju, kar pomeni, da ima šibo, s katero lahko vsakogar udari. To pa navadno boli.

Vseeno bi mu dobrodušni Miklavž lahko odstopil nekaj parkeljnov, ki so se mu zadnjič na televiziji neprenehoma motali pod nogami, tako da ubogih angelčkov ni bilo nikjer videti. Vse skupaj je izgledalo kot kot kakšen mizeren kameval. Ubogi dedek Mraz se je na ekranu pojavil brez običajnega spremstva in nič kaj govoren; le prazno fajfo je prelagal iz enega kota ust v drugega. Nič čudnega, saj tam v daljnih ruskih tajgah lahko človeka marsikaj toka; recimo, da mu divji Čečeni pojedjo jelene izpred sani in tedaj bi mu parkeljni prišli še kako prav, sicer ne vem, kako bi prišel k nam. Verjetno kar peš.

Nikakor pa mi ni jasno, zakaj se je letos pojavil tako zgodaj, takorekoč že na Miklavžev večer. Morda pa ta stari lisjak potihem upa, da bo kaj poverbal po pokojni državi in bi ga potem spet začeli častiti, saj so ga tekmeči odrinili čisto na slepi tir. Celo nam nepoznani Božiček ...

Odkar ni več starih praznikov, gre vse nekam po svoje. Najprej si bolj razgledani občani začnejo krancijati vhodna vrata ali stanovanja z nekakšnimi adventnimi vencami. Komaj končajo s to štrigirijo, že mulci izterjajo

od staršev in ostale žlahte Miklavževa darila, ker ne morejo dočakati pravega datuma. Zatem se prične postavljanje jasic, vmes samo še razmežuje petarde, da poudarijo praznično vzdušje. Odrasli pa, med njimi so normalno vsi starši, dirjajo po božičnih nakupih, če je potrebno ali ne. In če komu sploh uspe pogledati na koledar, uvidi, da so medtem božični prazniki že minili. Praznovanje dedka Mraza ni povsod obvezno, zato ostane samo še silvestrovanje z najdaljšo nočjo v letu. S tem je mesec takorekoč končan, sentimentalni časi tudi, kajti sedaj nastopijo volčji dnevi. Najbolj se to pozna v praznih denarnicah, a kaj moremo, vsaka muzika nekaj košta. Decemberska je najdražja, tako kot elektrika, zimska tarifa pač. V davniini v teh poprazničnih dneh ljudje niso smeli iz svojih bivališč, ker sonce ni imelo moči. Dandanes bi rajši priporočal, da bi se čimbolj izogibali trgovinam in poštarjem s položnicami. Mulci pa naj se od odraslih na njihovih napakah učijo, da bi bilo življenje s samimi prazniki na koledarju precej enolično.

No, praznujte, karkoli že praznujete in če ravno jeste, ko to berete, naj vam dobro tekne, ker je za letos to vse, kar lahko storim za vas - da vam zaželim čim manj volčjih dni namreč.

Jože Stegu

Cvetke iz občinskega parlamenta

• Ribiški družini "Bistrica" je župan za udeležbo na mednarodnem sejmu namenil celih 10.000 SIT. 260 užajenih ribičev (in en svetnik) tuhta, kako bi najbolje izkoristili ta "božji dar". Župan žal ne ve - **Če dobro hraniš hlapca, ti bo tudi krava dajala več mleka.**

• Kar nekaj občinskih svetnikov se je udeležilo 50. obletnice postojnske gimnazije. Tam so bili sami ban- kirji, dohtarji, profesorji, inženirji in podobna intelektualna srenja. Krasna prilika (bi rekli) za "občinsko kadrovsko službo" in njeno morebitno "snubljenje" neprostovoljnih janičarjev (drugače čistokrvnih Bistrič- čanov) na začasnem delu in funkcijah, po širni naši do- movini.

• Eden izmed svetnikov je odločno zahteval - vsem upo- rabnikom športne dvorane je treba zaračunati eko- nomске cene. Rečeno - storjeno! Prvi bodo to odločitev skusili na svoji koži srednješolci in študentje, ki so se prijavili na zimsko košarkarsko ligo. Ta (čisto slučajno) poteka v dvorani, ki smo jo zgradili občani s samo- prispevkom in jo namenili šoli, športu in mladim! Čisto vseeno je, če se polulaš v hlače ali če lulaš proti vetru - v obeh primerih so hlače mokre.

• "Stara šola" baje že celo leto opozarja "občino" na nevzdržne pogoje za delo in življenje otrok ter učiteljev v preko 30 let starem objektu. Šolska stavba nujno po- trebuje korenito prenovu in novo telovadnico. Na občini za zadevo "rešujejo in krpaajo" po svoje, mimo sklepov sveta šole ali občinskega sveta. Slednji o teh zadevah baje ne ve nič! **Trmasto iščemo odgovorne in "lažnjivega kljukca".**

• Investicijski program in projekt dograditve OŠ Pod- gora Kuteževo naj bi stal 2 milijona tolarjev. Mnogo preveč, je modroval eden od svetnikov. **Prav gotovo mu je prišlo na uho, da je "podobno delo" na OŠ D. Ketteja opravil kar hišnik sam in to zastoni.**

• Svetniki smo dobili namig, da zdravstveni dom daje v najem svoje prostore za "majhne fičnike". Nasprotno fizioterapija za svoje gostovanje plačuje "znatne tolar- čke". Nič nisi privarčeval, če greš zgodaj spat, da pri- šparaš pri sveči in istočasno narediš dva otroka!

• Veliko svetnikov se ob prebiranju zapisnikov sej občinskega sveta močno razburi. Eden izmed njih v za- pisanem ne najde smisla tega, kar je skušal v svojih raz- pravaah povedati in predlagati. Za vse je baje kriva za- pisničarka! **Ne zgubljal sape zanj, ki rajši blodi, čeprav si mu pokazal, kod naj hodi.**

• Včasih svetnikom uspe priti do poročila o realizaciji sklepov iz prejšnjih sej občinskega sveta, ki ga poda žu- pan. Največkrat dobimo obrazložitev - sklep je v reali- zaciji in poročilo v pripravi. Mi pa čakamo in čakamo! **Samo priprava na vojno lahko traja dlje.**

• Kdo je kriv za nedokončane komasacije v KO Jasen, Vrbovo, Vrbica in Jablanica, sprašujejo kmetje občinski svet. Odgovor pristojne službe je bil kratek in jasen - krivi so kmetje sami! Nekateri pa vidimo krivca v "ob- čini". **Laže je staro krivico grajati, kakor popraviti.**

• Kar 38 milijonov tolarjev iz sklada stavbnih zemljišč bi morali razdeliti še v tem letu. Odborniki sklada so se spuntali in vrnili "zadevo" občinskemu svetu. Pa se je našla "občinska strokovna služba" (ki niti slučajno ne obstaja) in razdelila teh nekaj "fičnikov" brez težav! **Veliko pridnosti in malo vesti zna marsikomu hitro napolniti mošnjček.**

• Gostinci skušajo rešiti problem obratovalnega časa tako, da okrepečevalnice, čitalnice, bifeje ... na hitro pre- kristijo v "nočni klub". Le na takšen način lahko obratoval- ni čas podaljšajo, kljub nasprotovanju pristojnih, globoko v noč ali v jutranje ure. Pristojni pa? **Svinji se ni dobro zahvaljevati, dokler je ne stlačiš v vrečo.**

• "Bistriški policaji" imajo baje do kršilcev obratovalne- ga časa gostinskih lokalov selektiven pristop. Svetniki smo izvedeli, da so v razdalji 50 metrov en lokal prijavi- li, drugega pa ne. **Vsi so enaki, le da so nekateri bolj enaki kot drugi.**

• "Ta priden" svetnik je zahteval, da imamo tudi mi (t. j. leg fuzbalerjev) pravico do penalov. In to zaradi izplačanih sejnin. Nekateri imajo baje veliko dela s kot odborniki in "razreševalci" nujnih občinskih p- blemov. Takšni bi morali prejemati po dve sejnini, le uspe- so na sejah občinskega sveta v vlogi svetnika in odbornika, ka. **Nihče nima toliko dela kot tisti, ki nima nobenega čustven- novanja.**

• Župan večkrat "pritisne" na svetnike, da glasujemo o predloge z obrazložitvijo, da gre za nujno zadevo. **Ne zelo - zadnje minuto, zadnji vlak ... In če se slučajno upremo in pri- takšnemu načinu dela, smo avtomatsko proti temu, ki smo v ob- v občino "pride denar". Tipičen primer v zadnjem čezmurno je denar za knjižnico. **So tudi taki, ki bolj goreče želijo priti do tujega denarja, kot obvarovati svojega.****

• Svetniki nestrpno čakamo nove programe, s katerimi občini bi kandidirali za denar iz državnega proračuna v letu 1996. Slednje naj bi pripravila občinska strokovna služba (v ustanavljanju) še v tem letu. **Če jih ne bo, bomo ...** od kate- **činski proračun za leto 1996 "komot" preimenovali v "Mrzlo uodo!"**

• Svetniki smo bili seznanjeni z novico, da bomo tih organ- slednje leto praznovali 100-letnico obstoja bistriške mlikske Bis- karne. Novica je prišla iz prve roke in to prav od tistih, ki so ki so "zaslužni", da mlekarna ne obratuje več. **Kdorkine zbora- utonil na morju, lahko še vedno v pristanišču.**

• Koliko stane prevoz mleka od kmetov do mlekarne pesm- Hruševju, naj bi bila, po besedah direktorja KGZ, enega iz- stojna, poslovna skrivnost. Tudi za nas, ki to "tajno" je zbranz- čujemo! **Skrivnost je kot mreža: ena nit se strga, rani, za- cela razpade.**

• Župan in "ta priden" svetnik sta zrihtala nekega z velikim- lijana, ki bo rešil naše mleko. Svetnikom ni bilo jasno, ali je eden ali sta zrihtala vsak svojega. Končno svetel vel- izvedeli, da je eden in še ta je "Penkotov"! Temu, drugem da kakšen način rešujeta "bistriško mlečno krizo", bi lahkega akac- rekli: **kokodaka lahko vsak, ne more pa vsak znesti kaj pivoce!**

• Nekaj svetnikov ugotavlja, da so cerkve osvetljeni petjer- "fabrike" pa v temi! Morda je vzrok za temo v lastniški kot nar- nju! **Je že prav, da je več luči tam, kjer je več ljudi in glasov.**

• Kaže, da bo najbolj znan (in cenjen) bistriški mešave, saj j- potegnil za nos vse tiste svetnike, ki so mislili, da "Tolani gostu- šičeva bajta" ne bo več takšna, kot je bila. "Ta imas predstavi- se ne dajo in od njega še vedno pričakujejo, da bo začetkom me- s kopanjem zasute kleti in obnovo "Ivetovega minidid kasete- Nova mreža nikoli ne uspe uloviti "starih pičkov".

• Skoraj vsi svetniki smo dobili ob občinskega Rdečega pri zdo- križa "poziv", da se 1. decembra udeležimo boja po- o kate- AIDS-u. Poziv je poziv in res se nas je nekaj prevlečilo z zanim- smukalo po mestu in iskalo "prizorišče boja". Žal neuspel, r- šno, ampak trudili smo se! **Kako lahka je vojna za tiste, ki jo samo gledajo.**

• Nekateri med svetniki smo postali sodniki porotni- Svečano prisego smo opravili na našem sodišču, ki ne glas- zaradi "na novo odpravljenih" sodnikov precej podob- kakšnemu gledališču. Opaziti je bilo, da se nekateri me- nami počutijo na sodišču "kot doma". **Kogar bo tak so- nik tožil, mora imeti Boga za odvetnika.**

• Poleg mlečne, se zna na kmetih zgoditi tudi "mese- kriza". Prihaja čas kolín, ko bo treba zelo hitro ohlad- večje količine mesa. Kmetje, pri najboljši volji, ne razp- lagajo z zadostnimi hladilnimi kapacitetami. Težava - pred vrati! **Vse svetnike prosimo, da obiščejo svoje me- rodnike na kmetijah in jih odrešijo "težkega bremena" vno- voljila z Boga.**

• Kljub večkratnim zahtevam "Pošti", da v brkinskih vseh ponovno postavijo poštne nabiralnike, so ostali v- ščani neuslišani. Pošta je za pobiranje pismen zadolžila k- kar poštarje, ki se jim po novem reče - **leteči nabiralniki** - v Galer- niški kaje pe- Svetniki smo ugotovili, da je dosedaj storjeno malo - nič. Občani pa si pomagajo kot vedo in znajo ter "krasne" in člo- mesto z različnimi cisternami in "plinskimi bombami" tako in njer- plinifikacija tudi ena izmed **"hvaljenih dobrih povezo-**

občine s Petrolom".

• Na predzadnji seji je bilo opaziti tri svetnike z bra- in enega, ki se "trudi". Verjetno so temu vzrok bližajo- se prazniki in možnost dodatnega zaslužka v vlogi Bož- ka ali dedka Mraza. Ali pa gre za tisto ljudsko - **pola- pameti, tudi dlaka dela možaka!**

• Vedno več svetnikov in občanov ugotavlja, da so se občinskega sveta neplodne, predolge, izčrpačje ... smo vsi upali, da bo drugače. **Tudi to je cena demok- cij.**

• Pred prazničnimi dnevi sem si pobilže ogledal na- glavno mesto Ljubljano in ga skušal primerjati z južno- države in glavnim mestom naše občine. Pa sem tak- obupal. **Ni vredno majhno primerjati z velikim!**

Srečno Novo leto in vesele praznike!

Vas svetnik

Zlatko Jenko

AVTOP

SLAVNOSTNI KONCERT

Srebrni glasovi ogreli srca poslušalcev

Dečkiški zbor Ilirska Bistrica, ki ga vodi prof. Marija Slosar Lenarčič, je v soboto, 16. decembra, s svojim uspešnim koncertom proslavil desetletnico delovanja. Verjetno v dobro zasedeni dvorani ni bilo tistih, ki bi ostali ravnodušni ob petju, ki je segalo iz dekliških v srca poslušalcev. Kljub vsemu nobene občutne naboje, ki ga je bilo čuti v dvorani, so pevke precej zahtevno nalogo opravile glasbeno primerno. Program je obsegal širok izbor slovenskih ljudskih in umetnih pesmi; nekatere so bile zelo zahtevne in bi zadovoljile še tako kritične poslušalce, druge pa so bile bolj enostavne, a jajo uprime in primerne za ušesa širokega sloja ljubiteljev zborovskega petja.

Število šopkov, ki jih je prejela dirigentka, razkazovalo naklonjenost domačinov zboru, pa ne samo do njega. Vsi, saj jim je čestital tudi predstavnik iz občine, ki je povedal, da bi jih radi čim bolj vključili v kulturno življenje. V desetih letih se je zborovska služba zvrstila kar 37 nekdanjih in 15 sedanjih članov, od katerih jih je pred začetkom koncerta imenovala bronaste Gallusove značke, ki jih za desetletno petje podeljujejo Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Pevska zveza in Ilirska Bistrica.

Prav od tistih, ki so prišli do izraza vse razpoznavne, je bil koncert: intonacijska čistost, homogenost, jasnost, pa solidna interpretacija slogovno zelo zanimivih pesmi. Publika, ki stalno spremlja delo zborov, je med najboljših zborov na Primorju. Zbor, ki je zbrano in hvaležno spremljal koncert, se strinja, za katero je znano, da se ponaša s kakovostjo. Pevke so po koncertu potrdile, da nekateri z velikim naporom obvladovale občutek, da ni bilo jasno, tona na odru, ki pa je na srečo v dvorani slišni veliko bolj prijetno.

Vsi, ki so sodelovali pri nastopih pevcev Prirozi, bi lahko rekli, da je koncert uspešno zaključil akademski pevski zbor "Vinko Kovačič" iz Ljubljane, ki ga vodi Katja Kovačič. Vse osvetljevali so veliki prispevali k svečanosti koncerta, kot najbolj primeren antipod nežnim dekliškim glasovom. Ne gre zanemariti tudi prijetne glasbene mešanice, saj je dekliški del programa napovedoval, da "To" an gostujočega zbora, Tadeja Fatur pa je "Ta" imela predstavila ljubljanske Primorce.

da bo začetek namerava Komorni dekliški zbor izveza milina, ki kasneje s posnetki njihovih najbolj uspešnih nastopov. Načrtujejo več gostovanj, od katerih pri zdomcih in zelo zahteven koncert v katerem pa še nerade govorijo. Publika, ki je prišla na koncert, je z zanimanjem pričakovala njihov drugi jubilejni koncert, na katerem bodo v Samostanski kapeli v Trnovem, ki je akustično neprimerno boljše od dvorane Doma na Vidmu, prepevale sakralne pesmi ob spremljavi glasbene skupine.

Napredek tehnike in dejstvo, da snemanje in tiskanje laserske plošče ni niti približno tako drago, kot si mogoče nekateri mislijo - laserska plošča bi nežnim dekliškim glasovom odvzela veliko manj dinamike kot kasete - bi moralo prepričati odgovorne, da bi Komornemu dekliškemu zboru Ilirska Bistrica posvetili tudi nekoliko več drugačne pozornosti, saj bi s časom lahko postal živ, neposreden in prepoznaven kulturni znak okolja na robu slovenskega prostora.

D. B in B. Z.

Jubilantke med koncertom ...

... in skupaj z gosti na odru velike dvorane Doma na Vidmu. (Foto: Vanja Šajn)

RAZSTAVA • GALERIJA NA VIDMU

Opel dotik hladnega kamna

Kiparka in pesnica Matejka Bellè, rojena leta 1967, se je že med študijem na Akademiji za umetnost v Ljubljani dvakrat odpravila v Indijo in leta 1993 dalj časa živela v Avstraliji, kar ji močno vpliva na njeno ustvarjanje in razmišljanje. Ena izmed redkih slovenskih kipark se ni bivala z bivanjem v rodnem Prestranku, veliko bolj ji ustreza sproščenost Koprive pri Štanjelu in tamkajšnje opuščene kamnolome, kjer nastajajo zanimive in nevsakdanje skulpture iz hladnega kamna, ki po njenem izžareva neko svojsko energijo. Da jo pri tem žene "silna želja po raziskovanju kamnite plastike", se je lahko prepričal vsak, ki je med 1. in 15. decembrom ogledal razstavo v Galeriji na Vidmu.

Glavni deli petnajstih razstavljenih skulptur, narejenih v letos, pričajo o njeni zaljubljenosti v kamnino in človeka, pri čemer jo najbolj zanima "razdalja" med njima, ki jo kaže njena senzualnost, ponekod zavita v skrivnost materiala, drugje neposredna in živa,

ko pripoveduje zgodbe, ki se zrcalijo na gladki in grobo obdelani površini. Skladnost naravnih in duhovnih sil je vseskozi vklesana v kamen, pri čemer raba različnih barvnih odtenkov (prsnice, stilizirane oči na polkrogih z intarzi-

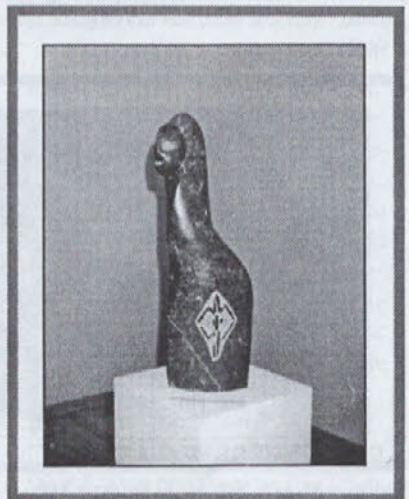
jami, usta na obeh avtoportretih itd.) na prevladujoči črni podlagi izraža predvsem njena prvinska čustva, čustva ustvarjalca, ki išče, a še ni našel izpolnitve.

Tudi zadnje obdobje, v katerem teme iz živalskega sveta fantazijsko interpretira z govorico simbolov, kaže njen vedno drugačen in spreminjajoči se odnos do preteklosti in sedanjosti, do sodobnih kiparskih pristopov in "lastne mitologije" v noči in svetlobi čistih oblik oziroma lebdjenja v času.

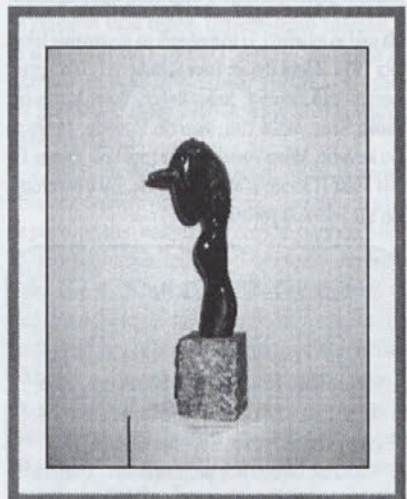
Mlado umetnico brez dvoma čaka še veliko poti, čeprav jih je že kar nekaj prehodila. Žalostno je, da za njeno delo v Ilirski Bistrici ni bilo posebnega zanimanja. Njena sramežljivost pa vsekakor ni mogla biti vzrok za tako majhno število obiskovalcev na odprtju razstave.

AVTOPORTRET I, KAMEN, 68 CM, 1994

LEBDEČI AVTOPORTRET II, KAMEN, 58 CM, 1994

ENOROG, KAMEN, 71 CM, 1994

NA
VIDMU
GALERIJA

LEPA SLIKA - LEP OKVIR

Slika v okviru:
Salvador Dali,
Kentaver,
barvni lesorez,
1959-63,
33x26 cm

NOV
OKVIRVEČ KOT
500 VZORCEV

OKVIRJANJE VSEH VRST SLIK
PO ZELO UGODNIH POGOJIH
IN Z NAJVEČJO MOŽNO IZBIRO OKVIRJEV.
PODROBNEJŠE INFORMACIJE V

NA
VIDMU
GALERIJA

GLEDALIŠČE

Gledališke predstave - da ali ne?

V sredo, 29. novembra, smo si v Domu na Vidmu ogledali komedijo angleškega avtorja Raya Cooneya "To imamo v družini". Prvo gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja pri nas je obenem predstavljalo tudi prvo pomembnejšo prireditev v obnovljeni dvorani po nekajletnem cincanju, počasnem opremljanju ob kroničnem pomanjkanju denarja in ob ugiibanju o usodi očitno prepotrebnega tovrstnega prostora za Ilirsko Bistrico in njeno okolico.

Ray Cooney postaja tudi v Sloveniji "zaščitna znamka odličnega gledališkega humorja". Na sliki: Tine Oman, Uroš Smolej, Bernarda Oman in Pavle Rakovec. (Foto: M. Fock)

PREJELI SMO

Errare
humanum est

Obnovitvena dela v notranjosti cerkve v Šembijah pri Knežaku sem v prispevku, ki je bil objavljen v oktobrski številki Snežnika, pomotoma pripisal arhitektu Jožetu Plečniku.

Na to napako me je opozoril g. Jože Kovačič v naslednji številki omenjenega lista, kjer je objavljen njegov članek, v katerem upravičeno, dokumentirano in iz prve roke ugotavlja, da je dela pri obnovi dveh stranskih cerkvenih oltarjev opravil g. Maks Štrenar, Plečnikov učenec.

S to ugotovitvijo se strinja tudi dr. Peter Krečič, eden od najboljših poznavalcev Plečnikovega ogromnega opusa in del njegovih učencev. Tudi on smatra, da je avtor navedenih del v notranjosti cerkve v Šembijah g. Maks Štrenar, eden od boljših Plečnikovih učencev, ki je bil v povojnem času zadolžen za območje, v katerega je spadala šembijška cerkev.

Zahvaljujem se g. Jožetu Kovačiču za priazen, koristen in utemeljen prispevek.

dr. Ivan Ogorelec

Predstava je potekala tekoče; zapleti, razpleti in komične situacije so zadovoljili kar zahtevno publiko. K prijetnemu vzdušju je pripomogel tudi novi "image" dvorane z dokaj udobnimi sedeži in na novo urejenim podom. Dobrega vtisa pa niso odnesli organizatorji (Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica), ki so bili kljub solidni "premieri" zaskrbljeni in ne preveč optimistični.

Gostovanje poklicnega gledališča izven matične hiše je draga stvar. Povprečna cena nedvomno zahtevne in kvalitetne predstave (tokrat kakih deset igralcev, bogata scenografija) velja okroglih 400.000 SIT. Redni obiskovalci gledališč dobro vedo, da stane vstopnica za podobno predstavo v Ljubljani od 1.200 do 1.800 SIT. Ob redkih ali skoraj nobenem gostovanju bi bilo pričakovati polno dvorano - 250 gledalcev. Daleč od tega. Očitno je, da je bil vzrok za slab obisk neprimeren dan in za naše okolje in žepe previsoke cene (1.600 SIT). Žal se bomo morali navaditi, da je kultura postala draga tudi v Ilirski Bistrici. Zato bo tudi predstav, kljub dobrim pogojem v Domu na Vidmu, malo. Morda samo dve ali tri letno. Ljubitelji gledališča pa se bodo še naprej vozili individualno v Ljubljano ali se priključili abonmanu ZKO, kajti časi, ko so fondi pokrivali izgubo, so tudi za kulturo minili, od sponzorjev ne moremo pričakovati čudežev.

D. B.

"Dajmo plavi!"

Potem, ko je naše kraje po prvi svetovni vojni zasedla Kraljevina Italija, je kmalu začela z uničujočo raznarodovalno politiko. Poleg preganjanja kulturnih ustanov so prišla na vrsto tudi vsa slovenska športna društva. Komaj obnovljenemu Telovadnemu društvu "Sokol", osrednjemu telesnokulturnemu društvu na Bistriškem, so sprva omejili dejavnost tako, da so v Ljubljano pregnali starost Franca Samso in priljubljenega vaditelja mladine Lojzeta Zajca. Društvo so v letu 1922 dokončno prepovedali, domačo mladino pa začeli sililiti v italijanska društva.

Iz odpora do tujih oblastnikov so se obnovila nekatera predvojna slovenska športna društva in vzniknili nova, ki so povezovala mlade, športu naklonjene domačine. Domači planinci so obnovili in trmasto utrjevali

svoje društvo, čeprav so jim italijanske oblasti pregnale v Ljubljano kar tri zaporedne predsednike (Miroslav Martinčič, Lojze Zajc, Fran Kovča) in tajnika (Anton Kraigher). Ustanavljanje novih slovenskih društev je bilo

NAGRADNO VPRAŠANJE

V Bistrici in Trnovem smo doslej imeli kar štiri nogometna igrišča, če odmislimo številne borjače in mlake, kjer je bistriška mladež nabijala žogo in si nabirala prve izkušnje. Trnovski nogometni stadion seveda odstopa od vseh dosedanjih, pa vendar ne moremo mimo igrišča pod Medenovim hribom pri Domu starejših občanov. Igrišče poznamo pod popularnim imenom "kampo". Za ta namen (kot "campo sportivo") je bilo zgrajeno pod Italijo v poznih tridesetih letih, ogledal pa si ga je celo sam Benito Mussolini. V petdesetih letih je bil zasilni stadion nekaj časa tudi nasproti novega Petrolovega bencinskega servisa.

Bralce sprašujemo, kje je bilo prvo nogometno igrišče v Ilirski Bistrici? V pomoč naj vam bo dejstvo, da je bilo nekje v Trnovem.

Prvi bralec, ki nam bo sporočil pravilen odgovor, bo eno leto brezplačno prejel naš mesečnik.

Člansko moštvo Nogometnega kluba Nevoso. Klub je tedaj že nosil italijansko ime, ki je bilo izpisano na majicah nogometašev. Slika je bila posneta 2. aprila 1934 na Baču, kjer so domači igralci odigrali tekmo. O nasprotnikih in rezultatu ni podatkov. Na sliki prepoznamo v zadni vrsti (z desne) Jožeta Žnideršiča Lujkovega in Nina Lanzo (sin načelnika postaje), v prvi vrsti na levi sedi Drago Ličan, skrajno desni pa je Adolf Batista. Ostale nogometaše je treba še prepoznati, zato vabimo bralce Snežnika, da nam pomagajo odkriti še kakšno ime.

Pred pomembno tekmo Nogometnega kluba Ilirija leta 1949. Na hrbtni strani slike piše: "Ilirska Bistrica, 24. 7. 1949, Stari rivali: I. tim Ilirija" in rezultat "4 : 2". "Stari rivali" so bili starejši igralci, veterani. Bili so tudi skromneje opremljeni, pa vendar so v tej tekmi gladko zmagali. Slika je bila posneta na nogometnem igrišču "kampo" v trenutku rokovanja obeh kapetanov in izmenjavi simboličnih daril. Kapetan prvega moštva Ilirije (številka 2) je bil Bruno Skok, z desne pa prepoznamo še Slavka Podkrižnika, Vinka Jagodnika, Emila Volka, Marčela Madotta, sledijo Tadija Kukić (Tarzan), Drago Muha, Fric Tomšič, Saša Batista, Vinko Polšak in drugi. Za red na tekmi sta skrbela Slavoj Kregar (v ozadju) in Marjan Kaučič (stranski sodnik, ki drži zastavo). Žal vrste "starih rivalov" ni moč prepoznati, med njimi pa so gotovo Drago Ličan, Cvetko Klun, Lučano Saccomandi, Stano Logar, Jule Gržina, Ivko Smuk, vratarja Mile Ambrožič Pircev in Lado Škrlijev-Aje, organizator Amon ter drugi.

Nogometni klub Ilirija je pred štiridesetimi leti deloval v okviru Telovadnega društva Partizan Ilirska Bistrica. Na sliki so mladinci, ki so nastopili na prvomajski tekmi leta 1956. Z leve stojijo: Tone Štemberger, Teo Šircelj, Roman-Nito Kopriva, Joško Rebec, Boris Martinčič, Tonko Šlenc, Mitko Grli, Marčelo Madotto, čepijo pa Ivo Kovačič, Milan Vinšek, vratar Emil Volk, trener Tadija Kukić (Tarzan) in Mitja Derencin. Žal o nasprotnikih s te tekme ni podatkov.

ODGOVOR

Zapis o grbu Ilirskega kraljestva, ki je služil kot predloga za oblikovanje bistriškega županskega in kasneje občinskega grba, najdemo v 4. zvezku Enciklopedije Slovenije na strani 111.

Snežnik bo eno leto prejela Silva Dekleva iz Ilirske Bistrice.

IZ STARIH FOTOGRAFSKIH ALBUMOV

75 let fotografske družine Marašpre

Pričujoči kotichek smo v Snežniku namenili domačinom, pa tudi vsem tistim, ki jih je življenjska pot pripeljala v Ilirsko Bistrico in so s fotografsko kamero ljubiteljsko ali profesionalno beležili utrip našega kraja in ljudi okoli njega. Njihov odnos do fotografije kaže, da v njej niso iskali le njene dokumentarne vrednosti z odslakavo minljivosti, temveč tudi njeno umetniško izrazno moč. Tokrat listamo po fotografskem albumu, ki je nastal v tistem trenutku, pač pa so se želeli poudariti tudi njeno umetniško izrazno moč. Tokrat listamo po fotografskem albumu treh generacij Marašev, ki prav v tem letu slavijo 75-letnico družinske fotografske obrti v Ilirski Bistrici.

Le kdo ne ve za fotografske ateljeje v Cankarjevi ulici? Fotografske usluge, ki jih potrebujemo od rojstva dalje za pomembne življenjske trenutke, veselje in žalost, za osebne dokumente ..., vse je moč opraviti tu. Ateljeje Marašev je že kar posebnost našega mesta: zdi se, "kot da je od vedno tu" in komaj si lahko predstavljamo, da ga ne bi bilo. Sedanji fotograf Emil Maraš je obrt nasledil po očetu Silvestru Marašu. S pomočnico Jožico Grbec se že vrsto let spoprijemata z vse zahtevnejšo opremo, saj jima je ročno razvijanje fotografij prihranila japonska računalniško vodena tehnika. V zadnjem letu se jima je pridružila še starejša Emilova hčerka Mateja, potem ko je zaključila Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. Fotografska obrt Maraševih prehaja tako že v tretje koleno. Posebnost Maraševih družine je tudi v tem, da so se na Bistriškem poleg Emilevega očeta Silvestra s fotografijo poklicno ukvarjali še dva brata in dve sestrji. Pa pojdimo po vrsti in sledimo pripovedi fotografa Emila Maraša.

Za delo pa ni bilo vedno rožnato. Silvester Maraš, oče našega sogovornika, ga je moral iskati tudi daleč po svetu. Leta 1930 je za mesec dni dobil službo v Splitu, nato v Ljubljani (Foto Šmuc) in za eno sezono v njegovih podružnicah na Bledu. V zimski sezoni 1931/32 je dobil delo na Jesenicah (Foto Vilman), v Sloveniji. Bistrici pa je odprl atelje le za naslednje leto dni. V podoba 1933 je imel tri mesece v najemu atelje celo v Noveni in Sadu. V letu 1934 je za dve leti najel atelje v Metliki, kjer je fotografiral Božidarja Kopiniča, naslednja tri leta pa opravil fotografsko obrt v Črnomlju, kjer se je leta 1937 poročil. V Ilirsko Bistrico se je vrnil zaradi tega, ker mu je Suzana in Ida po odhodu Bogomirja in Dominika omogočili, da sami in nista zmogli vsega dela. Silvester Maraš si je v Ilirski Bistrici ustvaril družino, preživel drugo svetovno vojno in opravljal obrt do leta 1948, ko se je kot aktivni odgovovedal v korist državnemu podjetju Fotolink iz Celovca, sam pa je bil še štiri leta vodja delavnice. Zaradi slabšanih razmer si je našel službo najprej v Kopru, nato vseh invalidov.

Družina Maraš v Vrtojbi ob koncu I. svetovne vojne: mati Marija, oče Andrej ter otroci Dominik, Bogomir, Silvester, Suzana in Ida (z leve), začetniki Maraševih 75-letne fotografske tradicije v Ilirski Bistrici.

Družina izhaja iz Vrtojbe pri Gorici, kjer sta mama Marija in oče Andrej Maraš imela pet otrok - sinove Bogomirja, Dominika in Silvestra ter hčerki Suzano in Ido. Najstarejši sin Bogomir se je fotografskih veščin naučil v bližnji Gorici. Odločil se je za samostojno delo, kar pa tedaj ni bilo lahko. Prva svetovna vojna je prav na Goriškem pustila globoke rane in veliko revščino. V letu 1919 se je kar s kolesom odpravil iskat primeren kraj za fotografsko obrt. Raziskovalno popotovanje je zaključil v našem mestu in verjetno se mu je prav Ilirska Bistrica zdela najprimernejša. Že naslednje leto, torej leta 1920, se je vrnil v Ilirsko Bistrico in pri Milostnikovih "na placu" najel sobo, da bi v njej stanoval in izdeloval fotografije. Kmalu za njim je v Bistrico prišel tudi brat Dominik. Staro in napol porušeno hišo pri Bilčevih ob Sušcu (izza Tomšičeve tovarne Pekatete) sta popravila in uredila v njihovo majhno fotografsko delavnico. Leta 1925 se je bratoma pridružila še sestra Suzana. Delo je šlo dobro od rok in s skupnimi močmi so vsi trije začeli graditi enanadstropno hišo v sedanji Cankarjevi ulici, kjer so si uredili fotografski atelje po tedanjih zahtevah. Prostor je bil zidan. Ena stena in strop sta bila zastekljena, kajti atelje je bil tedaj še "na dnevno svetlobo". Kmalu sta se jima pridružila še brat Silvester in sestra Ida. Delo so razširili in v prednjem delu stavbe odprli še fotografsko trgovino, čeprav so še vedno imeli tudi fotografski atelje v Vrtojbi.

V Portorožu, na izteku leta 1953, ko se je Fotolink iz Metlike preselil v Verbičovo hišo (sedaj trgovina Pekol), se je vrnil domov. Znova si je pridobil fotografsko obrt in v svojih prostorih delal do leta 1965, ko se je upokojil. Za njim je obrt prevzel njegov sin Emil, ki se mu je letos izteka tretje desetletje samostojnega fotografskega dela.

Fotografski opus družine Maraš je ogromen in bi ga težko hteval veliko večjo pozornost in večji prostor, kot jima je lahko nudi tale zapis in naša rubrika. Fotografsko delo vseh članov Maraševih družine je svojstveno, zato vsi potrebuje individualne obravnave, saj so poleg rednega profesionalnega dela beležili še utrip kraja poln življenja in tudi v njegovih najtežjih trenutkih ohranjanja rodostojnosti spomina, ki ga lahko dokumentira le fotografija. Zahvaljujoč Maraševim fotografom, posebej Silvestru, smo Bistričani dobili številne razglednice tega kraja, ki so bile še posebej dobrodošle takrat, ko drugi svetovni vojni, ko je bilo potrebno ustvarjati primernih sredstev in materiala. Družinska planinska šola Maraševih je soustvarjala premnoge posnetke in razglednice Snežnika ter njegove planinske okolice v črni in beli, kot tudi že v barvni tehniki. Posebno poglavje fotografske sestavljanke, pa fotografske kopije snežniških zemljevidov in drobnih ekslibrisov izpod peresa pa Draga Karolina. Posebno pozornost so Maraševih posneli v vrzjoji mladih fotografov, od katerih jih je kar nekaj začelo s samostojnim fotografskim delom. Emil Maraš se je spoprijel tudi s snemanjem tehnike in kontrole kot dopisnik slovenske televizije je v nekaj letih zbral in ohranil tudi številne žive zapise dogajanja v Bistrici in okolici. Dragoceno je bilo tudi mentorstvo delo Maraševih družine, saj je Emil Maraš s svojim fotografskim amaterjem in organizatorjem, ki je bil fotografskim skupinam v Bistrici, tako foto v Ljubljani, kot foto krožkom na osnovnih šolah, vedno rada priskočila na pomoč. Hčerka Mateja Maraš je trenutno celo mentor Fotokino krožka na OŠ Dragotina Ketteja v Trnovem.

Čestitkam ob 75-letnici nepretrganega dela, ki jo prejema fotografska družina Maraš v našem mestu, se pridružuje tudi uredništvo Snežnika. Vojko Čel

DOMINIK MARAŠ: "SUZANA IN SILVESTER MARAŠ" (DETAIL). Posnetek je nastal že v novem ateljeju okrog leta 1930.

Stare fotografije so last Eve Jančar Ličanove, Erne Volk, Milana Smrdelja Premčevega in avtorja zapisa

SREČANJE

Maršprejemam, da znova živim

ot pripeljal drevo zraste v svoj čas in prostor, in ljudi okoli gledamo v korenine. Spremljamo njegovo veselje do življenja in samo skem album je naravno, čeprav je pred našimi očmi povsilo veje. Dogodilo se je vester Maršprejem prav to, kar nismo predvideli ali tudi da vemo, zakaj se je zgodilo. Z vprabil službo poglabljamo tišino, v tišino postano sezono dileme, ki ne prinašajo odgovorov. Zato drevo prepustimo njegovemu v Sloveniji.

eto dni. V podoba je bila že velikokrat upoelo v Novena in smo je že vajeni, nismo pa e v Metliki spremenili svojega mišljenja. V tri leta posredini so vaščani, meščani, ljudje se je leta 1995, ki jih življenje preizkuša na po- način. Obolenost za sklerozo omnika osi pleks, za mišično distrofijo, tetra Marš si paraplegična invalidnost so dejstva. ugo svetovati pred to resničnostjo in ji ne do- je kot aktivni, da nanovo zaživi iz svojih kore- stolik iz Čepmeni, da smo jo hoteli zatreti. e. Zaradi naj to spoznamo, kakšni naj bo- v Kopru, to vseh invalidov?

šnji mesec smo na srečanju bol- invalidov, ki je bilo 29. novembra

v ilirskobistriškem župnišču, iz pripove- di in pogovora z njimi razbrali, kako se začenja znova živeti in kako se iz notranjih korenin drevo ponovno vzpenja k svoji lepoti. Ta lepota je v sprejemanju stanja, je lepota radoživosti, ki se ne boji ne okolja ne težav, ki so spremljana z boleznijo. To doživeti in videti pomeni videti tudi domače, ki se s potrpežljivostjo posvečajo svojim dragim in videti ponos, ki premaguje tegobe. S svojo vedrino so nas udeleženci srečanja presenetili, še bolj pa s samo njim lastno logiko: ker so težave tu, jih je potrebno premagati. Pot in izhodišča so pri vsakem drugačna. Moč volje pa v vsakem prerašča odrinjenost in jih vrača v naš svet dela, komuniciranja, sprostivne in medsebojne ljubezni.

Pravzaprav moramo reči hvala vsem, ki nas opozarjajo, kako naj nanovo zaživimo, ko se pogrezamo vase ali kako naj pomagamo vsem, ki pričakujejo našo oporo.

B. B.

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

ela, F.: Pegam in Lambergar; Flaubert, G.: orator, kotinja sv. Antona; Demon Marjana Rožan- ografsko Saint-Pierre, B. de: Pavel in Virginija; Ri- eno, zato A.: Scarlett; Cartland, B.: Mlin ljubezni; oleg redni V.: Prešustnica; Ben, J. T.: Otrok peska; rja polinell, R.: Nečimnost noče umreti, Nova pri- ohranjalica in druge zgodbe; Zbirka "XX. stoletje"; mentira lea, A.: Smrt v oblakih; Kordaš, M.: Krilo om, posele; Janković, G.: Riječ - dvije; Sončnice eglednice neva; Novak, B.: Lipa zelenela je (5. in 6. ošle tako Moderner, V.: Štirje letni časi; Kunde- stvarjati M.: Počasnost; Turrini, M.: V imenu ljube- Szyszkowitz, G.: Moritz in Nathalie ali snetke in pred hrepenjem; Fritz, E.: Pravzaprav kolice v o poglavje Šprohar, L.: Prazna ulica; Pešić, S.: Ti- je snežni ci.

Strokovna literatura za odrasle

h je kar n- ž, J.: Nema zgovornost podobe; Zbirka delom. eniki"; Šavli, J.: Slovenija - podoba evrop- alno tehn- e v nekaj- kontrolna teorija za managerje; MacFad- zapise do- J.: Vzgoja dobrega otroka na preprost na- no je bilo Zbirka "Umetnostne monografije"; Mihel- e, saj je se V.: Slovenci padajo v nebo; Geršak, T.: njegova preobrazba in Slovenija; Goti- Sloveniji; Musek, J.: Nezanke duha; Ja- šolah ve- l. Gradovi, graščine in dvorci na Sloven- Mateja Krakar -V., B.: Književnost na maturi; gel, M.: Mladinska literatura, otroci in uč- Peck, M. S.: Ljubezen in duhovna rast II.; gane gov, C.: Nepridipravi so med nami; Rozman, našem aljubljeni v sanje; Pirjevec, J.: Jugoslavija 1992; Abell, D. F.: Management z dvoj- žnika. Vojko Čel

nalniku; Herder, J. G.: Filozofija zgodovine in njen pomen za oblikovanje človeštva; Gostiša, M.: Splošni priročnik za delavsko soupravljanje; Predpisi o avtorski in sorodnih pravicah; Mednarodna družina - utopija ali realnost; Zavarovanje in udritev obveznosti; Teršek, S.: Iskanja; Pavšič, J.: Fosili; Atlas evropske zgodovine; Tvoje drevo - tvoj značaj; Gumz, P.: Tvoj ljubezenski horoskop; Gardner, H.: Razsežnost uma; Cambridgeov podatkovnik; Oxfordova ilustrirana enciklopedija ne žive in žive narave; Kos, R.: Čarobne poslikave svile; Pümpin, C.: Usmerjanje razvoja podjetja; Mežnar, D.: Pogodba o zaposlitvi; Gammond, P.: Glasbeni blefikon; Rae, A.: Blefikon računalništva; Strange, S.: Države in trgi; Mi smo šli nocoj k vam; Ramovš, M.: Polka je ukazana; Zovko, G.: Peripatologija I.; Klemenčič, J.: Krka; Maribor; Kladnik, B.: Idrijski rudnik.

Leposlovje za mladino

Baeten, L.: Čarovnička Betka; Disney, W.: Pocahontas; Jurčič, J.: Krjavljeva zgodba; Tomič, B.: Lunino kraljestvo; Dvanajst zlatih pravljic; Zgodbe iz čarovnega gozda; Novak, B.: Ninina pesnika dva; Zbirka "Moja pravična knjižnica"; Kästner, E.: Leteča učilnica; Zbirka "Pikapolonica"; Novak, M.: Arne na potepu; Weninger, B.: Bavbar; Moers, H.: Levček Hugo, Hugo in njegov bratec, Prismoda - Neroda; Pfister, M.: Božične zvezde; Bos, B.: Oli; Richter, K.: Miklavž prihaja; Zbirka "Čebelica".

Strokovna literatura za mladino

Žagar, F.: Moja prva slovnica; Zbirka "Spoznavajmo znanost"; Atlas sveta: za šolo in dom.

PO PETIH LETIH

Brucovanje '95

V soboto, 2. decembra, je maja 1995 ponovno ustanovljeni Klub študentov Ilirska Bistrica po petih letih zopet priredil brucovanje. V Mladinskem klubu Nada Žagar je ta večer nastopila pivska skupina "ANA PUPEDAN" in razveseljevala navzoče do zgodnjih jutranjih ur.

Na brucovanju se je zbralo 25 brucov (Polona Čeligoj, Martina Vičič, Suzana Lovec, Monika Urh, Nataša Trebec, Katja Celin, Tanja Božič, Ines Trebec, Manuela Bevič, Anita Barbiš, Kristina Zadel, Gregor Kovačič, Marko Mršnik, Franko Barone, Robert Rolih, Peter Brne, Erik Renko, Janez Abram, Boštjan Primc, Gregor Frank, Peter Penko, Aleš Balut, Peter Grk, Alen Mladinov in Aleš Frank). Pripravili smo jim krajši program s častno zaprisego in zeljnatim krtom, ki so ga vsi uspešno prestali in tako tudi uradno postali "tapravi" študentje. Bruci in študentje, ki

se brucovanja niso udeležili zaradi takšnih in drugačnih predsodkov ter razlogov (o neinformiranosti ne bi govorili), so zamudili odlično zabavo. Popravnih izpitov bo še!

Prav zaradi mladosti kluba in njegove neutečenosti, je bilo brucovanje priložnost za spoznavanje in navezovanje stikov med študenti, kot tudi za informiranje o samem delovanju kluba. V kolikor obstajajo študentje, ki jim za te stvari ni vseeno, se lahko zgledajo ob petkih od 20. ure dalje v Sokolskem domu.

Klub študentov Ilirska Bistrica

Krst s kislim zeljem

"Brusov ples". Bruci so morali najprej pokazati svoje znanje v obvladovanju različnih plesnih ritmov. (Foto: Velibor Djuranović)

MLADI PIŠEJO

Živahni mladi filatelisti

Med šolarji OŠ D. Ketteja je zbiranje poštinih znamk zelo priljubljen konjiček, zadnjih pet let pa smo mladi zbiralci povezani v filatelističnem krožku, ki je med najbolj marljivimi daleč naokrog. Krožkarji se zbiramo vsak teden, izmenjujemo znamke, urejamo svoje zbirke, pripravljamo občasne razstave in si dopisujemo z zbiralci po svetu. Prijatelja zbiralca imamo celo v Indoneziji. Ob izidu taborniškostavke znamke smo, skupaj z bistriškimi taborniki in skavti, pripravili bogato razstavo svojih zbirk ter predstavili taborniško in skavtsko dejavnost na Bistriškem, ki si jo je ogledalo nad 500 učencev in njihovih staršev.

V sredo, 6. decembra, smo se mladi filatelisti zbrali na rednem občnem zboru, na katerem smo se pogovarjali o našem sedanjem in bodočem delu. Dosedanjemu predsedniku krožka Andreju Vrhmu smo se s knjigo "Čar filatelije" oddolžili za njegovo delo in izvolili novo vodstvo krožka. To šolsko leto bo krožek vodil osmošolec Rok Jenko, pomagal pa mu bo nov odbor. Med odraslimi imamo mladi filatelisti veliko prijateljev, štiri največje dobrotnike (Ivana Česnika iz Ljubljane, Jana Jančiča iz Avstrije, Ivanko Urbančič iz Argentine in Mirjam Čeligoj iz Trnovega) pa smo na občnem zboru imenovali za častne člane krožka.

Z novim letom bomo filatelisti dobili svoje prve izkaznice, ki se jih že veselimo. Filatelisti smo posebno priznanje namenili tudi Pošti Slovenije, ki nas je že večkrat prijetno presenetila s filatelističnimi darili. Naš filatelistični krožek je preko domačega numizmatičnega društva povezan tudi s Filatelistično zvezo Slovenije, zato sta se občnega zbora udeležila tudi gospoda Slavko Rebec, predsednik bistriških filatelystov in Vojko Čeligoj, predsednik Primorskega numizmatičnega društva Ilirska Bistrica in mentor našega krožka.

Marko Rutar, tajnik filatelističnega krožka

OBVESTILA

NOVOLETNI ROMPOMPOM

Klub študentov Ilirska Bistrica in MKNŽ organizirata "Novoletni rompompom". V sredo, 27. 12., vas vabita na ogled predstave "Noč, ko je posijalo sonce" v izvedbi Gledališke skupine OŠ D. Ketteja, v četrtek, 28. 12., pa vam bo Lutkovno gledališče ZUM zaigralo igrice "Kam pa kam kozle?". Obe brezplačni predstavi se bosta začeli v Domu na Vidmu ob 17. uri. V petek, 29. 12., se bo na OŠ A. Žnidaršiča ob 17. uri začelo "Novoletno ranjanje" za osnovnošolce, ki ga begunski otroci podarjajo otrokom Občine Ilirska Bistrica. Poleg predstav bo od srede, 27. 12., do petka, 29. 12., na obeh ilirskobistriških osnovnih šolah več ustvarjalnih delavnic in ostalih aktivnosti: od 10. do 12. ure bo na OŠ A. Žnidaršiča računalniška delavnica in košarka, na OŠ D. Ketteja bo Produkcija Sokolski dom izvajala video delavnico za učence 7. in 8. razredov; od 12. do 14. ure bo na OŠ A. Žnidaršiča potekala lončarska delavnica, ki jo bo vodila Metka Krebelj iz Društva za animacijo, v telovadnici OŠ D. Ketteja pa bodo otroci lahko igrali odbojko; od 14. do 16. ure bo na OŠ D. Ketteja še likovna delavnica - otroci morajo s seboj prinesli čopiče! Prireditve so podprli: Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica, župan Stanislav Prosen, RK Ilirska Bistrica in ostali.

BOŽIČNI KONCERTI

Tradicionalni božični koncerti bodo letos v Knežaku 26. decembra ob 17. uri v cerkvi sv. Marije Vnebovzete (Otroški pevski zbor OŠ Knežak, Pevska skupina "Vasovalec" iz Rečice, Romeo in Nina Volk, MePZ "Kalc" Knežak, MePZ "Tabor Kalc" 1869 Knežak, MePZ "Upokojenci" II. Bistrica in Komorni dekliski pevski zbor "Aeda" iz Cerknice); v Podgradu 6. januarja 1996 ob 18. uri v cerkvi sv. Cirila in Metoda (Otroški pevski zbor OŠ A. Žnidaršiča, Pevska skupina "Vasovalec" iz Rečice, MePZ "Upokojenci" II. Bistrica, Cerkevni pevski zbor Podgrad, Komorni dekliski zbor II. Bistrica, Klapa "Zamet" Rijeka in MePZ "Kalc" Knežak); v Trnovem 7. januarja 1996 ob 18. uri v cerkvi sv. Petra (Otroški pevski zbor OŠ D. Ketteja, Romeo in Nina Volk, Baročni ansambel Illyricus, Komorni dekliski zbor II. Bistrica, MMePZ "Tabor Kalc" 1969" Knežak in Cerkevni MePZ "Zvon" Trnovo).

NOVOLETNI KONCERT

29. decembra ob 20. uri bo v Gledališču Ivan pl. Zajc na Reki novoletni gala koncert. V prvem delu bodo na sporedu arije iz znanih oper in operet, v nadaljevanju pa bomo slišali uspešnice glasbene dinastije Strauss. Na voljo je še nekaj prostih mest. Cena: 3.600 SIT. Odhod avtobusa z avtobusne postaje v Ilirski Bistrici ob 18. uri. Informacije: ZKO II. Bistrica, Bazoviška 26. tel.: 81-250.

RAZSTAVA

V Galeriji na Vidmu bo v petek, 12. januarja 1996, ob 19. uri odprta fotografska razstava Dore Benčič iz Izole. Razstava bo odprta do sobote, 27. januarja, od 10. do 12. in od 15. do 18. ure. Ob nedeljah zaprto!

PROSLAVA

Ob občinskem kulturnem prazniku bo v nedeljo, 21. januarja 1996, ob 17. uri na Premskem gradu osrednja proslava, ki bo obenem tudi uvodna prireditev v XIX. mesec kulture.

KONCERT

Ob zaključku dolgoletne koncertne dejavnosti, se bo "Slovenski oktet" v nedeljo, 28. januarja 1996, ob 18. uri predstavil bistriški publiki v Domu na Vidmu.

REPORTAŽA

V deželi polnočnega sonca

Laponci ali Samiji živijo v štirih državah in jih je še od 50 do 80 tisoč. Včasih so se preživljali z lovom, ribolovom in nabiralništvom, v obmorskih predelih Norveške pa z ribolovom in lovom na morske ptice, tuljune in kite. Laponija je bila včasih bogata s čredami severnih jelenov. Ti so ljudem dolgo časa omogočali preživetje, vendar je pred več stoletji zacvetela trgovina s krznom, ki so ga Samiji prinašali vse do Baltičkega morja. Črede jelenov so začele počasi izginjati, s tem pa je bil ogrožen obstoj Laponcev, saj se je njihov tradicionalen način življenja spremenil - začeli so rediti jelene in se seliti za čredami.

Samiji so vedno živeli v najtežjih življenjskih razmerah v objemu strupenih polarnih zim. Njihovo preživetje je bilo odvisno od marljivosti in iznajdljivosti. Zaradi boja za preživetje se niso nikoli obremenjevali z vsiljivci z juga in so se raje zvito umaknili ter ostali z njimi v prisiljenih prijateljskih odnosih. Samiji niso bili nikoli sprti ali v vojni z drugimi narodi, čeprav so po naravi sorodni bojevitim Indijancem na ameriški celini. V času napredka pa tudi Samiji niso ostali ravnodušni. Pričeli so se civilizirati. Res je, da močno ljubijo tradicionalne vprege severnih jelenov za premagovanje belih prostranstev ali za vaše tekme, v

Severnih jelenov je iz leta v leto manj

Od srede aprila do začetka maja, ko dobi sonce svojo pravo moč in začne rahlo taliti sneg, oživi nomadski duh Samijev. Pripravijo se za 300 do 400 kilometrov dolgo pot. Če je sneg še dovolj trd, je po njem še možno hoditi. Črede, v katerih je več tisoč jelenov, ženejo proti severu, kjer je poleti ugodna pašna. Maja samice v gorah skotijo mladiče, ki čez poletje odrastejo, da se lahko na jesen vrnejo v milejšo in za življenje bolj ugodno okolje. Priprave za pot v zgodnji pomladi so za Laponce pravi obred. Naselja oživijo. Otroci začutijo v sebi nemir in slo po gibanju, ki so jo podedovali od prednikov. Rejci rogatih živali začnejo pospravljati svoje šotore in vse, kar je v njih. Vasi praktično izginijo. Črede ženejo skoraj dan in noč, kajti pot morajo prehoditi v najkrajšem možnem času, tudi v snežnih viharjih. Časa je malo. Samice ne smejo skotiti mladičev med potjo, ker bi z njimi vred postale žrtve narave. Moški se ukvarjajo s čre-

zadnjem času pa so tudi vprege že zamenjale motorne sani.

Najina motorja še vedno ubogljivo brnita in požirata kilometre proti jugu. Voziva se mimo največjega finskega jezera Inari. V mestu Ivalo se odločiva še za skok do Rusije, ki je od tu oddaljena le 70 kilometrov. Lepa asfaltirana cesta pa se spremeni v makadamsko že na drugi strani mesta. Pokrajina je gozdnata in skoraj nenaseljena. Tesnoba pri srcu mi povzroča jo le severni jeleni in losi, ki se tu in tam sprehajajo po cesti. Bližnje srečanje z njimi bi se namreč lahko zelo slabo končalo. Meja z Rusijo je bila žal zaprta, tako da sva lahko občudovala le prelepo pokrajino ob izlivu reke Poatsjoki v jezero Inari in pa zanimivo ortodoksno cerkev v bližnjem naselju.

Hitiva nazaj proti jugu. V bližini Rovaniemija prečkava polarni krog. Pot naju vodi skozi nepregledne gozdove mimo tisočih jezer do zimsko-sportnega

Žegnanje konj v Harijah

V Harijah, vasi na obrobju Brkinov pri Ilirski Bistrici, obnavljajo prastari ljudski običaj "žegnanja konj" pred vaško cerkvijo sv. Štefana, ki goduje dan po božiču. V ljudskem izročilu je sv. Štefan, mučenik, tudi zaščitnik konj.

Starejši vaščani še pomnijo, kako živahno je bilo v Harijah na štefanovo. Po veliki maši, ki so se je praviloma udeleževali konjarji iz Harij, iz vseh sosednjih vasi, Brkinov in Čičarije ter bistrške doline, je sledila blagoslovitev konj, ki so jih za to priložnost še posebej lepo pripravili in okrasili.

Žegnanje konj, kot se je reklo, se je ohranilo še nekaj let po drugi svetovni vojni. Toda konj je bilo vse manj, zato so se ob koncu pri maši zbirali le še konjarji sami. Prijazen ljudski običaj je nato za dolga desetletja zamrl.

V lanskem letu pa je skupina ljubiteljev konj iz Ilirske Bistrice, ki so se jim pridružili tudi domačini iz Harij in okolice, uspešno izvedla obnovo starega običaja, čeprav le za skupino sedmih konj. Navdušeni nad uspehom in odmevom med ljudmi, posebno med lastniki konj, ki jih je na Bistrškem okrog sto, se še bolj skrbno pripravljajo na letošnje žegnanje.

Letošnji obred žegnanja, na štefanovo, 26. decembra, bo po prvi veliki maši, ki se bo začela ob 11. uri. Obred bo vodil pregarski župnik na travniku pred harijsko cerkvijo. Pričakovati je konjarje in konje tudi iz širše okolice,

saj se zanimanje za konje v zadnjem času znova povečuje. Živahno pa bo na ta dan v Harijah tudi sicer, saj se bodo potrudili tudi domači gospodarji in gospodinje ter poskrbeli za večkratne goste.

Primorsko numizmatično društvo Ilirska Bistrica je za to priložnost skupaj s pošto pripravilo priložnostni poštni žig. Priložnostni poštni žig bo Pošta 66250 Ilirska Bistrica, pod katero spadajo Harije, razblijala na svojem sedežu v torek, 27. decembra. Prav za to priložnost pa bodo na voljo tudi posebne barvne razglednice in poštne znamice z dotiskom motiva "žegnanja konj" v Harijah. Na sliki: konji in njihovi lastniki iz harijske občine (Jasen, Harije, Velika in Mala Bukovica) na lanskem žegnanju.

Vojko Čel

SLIKOVNA KRIŽANKA

		DISKUSIJA		VRSTA VIŠNJE		KAMNITI BLOK IZ PRAZGODOVINE		MILTON		ZLITJE DVEH VOKALOV	
FILIPINSKI PREDSEDNIK											
MENJAČICA											
VAS PRI POSTOJNI											
ITALIJANSKI PESNIK											
TERDIJ											
SESTAVIL: M. M.		TUJE MOŠKO IME		TIP IBM RAČUNALNIKA		ZNAK ZODIAKA AMER. ČASOP. AGENCIJA		ROVT		KOSITER PESEM HVALNICA	
LJUDOŽERCI								MESTO V MEHICI			
KLIC, POZIV						ENOTA ZA NOČ ŽUŽKOJED		AFERA VELIKO GODALO			
ŠTRAJK								UKRAJINSKI PLES TERMIN			
3,14		ERBU ŠTEVNIK				OSEBA IZ GRŠKE MITOLOGJE		GRŠKA ČRKA		RUSKI REŽISER	
PERZJSKA SVETA KNJIGA								ONTARIO MOZOLJI		PESNIK SOGLASNIKA	
POK. PROF. STOMATOLOGIJE						KRAJ V BOSNI PLAMEN				TURČIJA PREDDEL NOV. MESTA	
PLESNI RITEM								ZDRAVNIK ZA BOL. NOSA			
SLOVENSKI PESNIK MART								PLOŠČ. MERA NAMILO		ITALIJ. SPOLNIK PEKOČINA	
STAR SLOVAN								MESTO V GEORGII			
								DELAJSKI SVET		ANGLEŠKI PISATELJ	

REŠITEV KRIŽANKE IZ NOVEMBRSE ŠTEVILKE (vodoravno):

pp • pr • zl • roka • Reno • sedem • Onon • všiv • Turku • mešana ekipa • aar • ES • lep videz • vrt • trki • oa • Aisne • neo • omleta • star • AČ • ponovitev • nesreča • osorej • nuit • par • tenor • scene • oskar • lvi • fizik • staja • dom

Tekst in foto: Vojteh Keš

Vesel božič in srečno Novo 1996. leto!

splošna banka
koper

TOKIS

KSP

POLIURETANI
plama

BESS

ProVITA

PUR PLATEX

GOZDNO GOSPODARSTVO
POSTOJNA

TENIS

Ob zaključku teniške sezone

Tenis je zaživel! - lahko zatrdimo ob zaključku sezone. Pot v neznanu, vendar korak za korakom, z obilico truda, vse to nas je spremljalo od ustanovitve v marcu tega leta, ko smo postavili organizacijsko strukturo kluba. Odziv ljubiteljev tenisa na usmeritve in delo kluba je bil zelo dober, saj je število članov stalno naraščalo - trenutno nas je 110, še posebej pa je razveseljivo dejstvo, da je tretjina članov mladih, ki kažejo za tenis veliko zanimanja in prav njim bo treba v prihodnosti posvetiti še več pozornosti (organiziranje tečajev in teniških krožkov na osnovnih šolah, šolo tenisa in selekcija perspektivnih tekmovalcev). Vedno več je članov, pa tudi ostalih, ki redno igrajo tenis, tako da sta igrišči skoraj stalno zasedeni, živahno pa je bilo tudi v času poletnih počitnic, ko smo "odprli vrata" mladim in jim omogočili igranje pod ugodnimi pogoji.

V letošnjem letu smo organizirali tudi več turnirjev. V juniju je potekalo prvenstvo Ilirske Bistrice za posameznike (zmagovalci pri moških je bil Vojko Slavec, pri ženskah Maja Cubr), septembra odprti turnir za posameznike (zmagovalca sta bila Janez Krebelj in Maja Cubr, pri moških dvojicah Janez Krebelj-Stojan Boštjančič, pri mešanih Maja Cubr-Joško Iskra), letno ligo z zaključnim turnirjem pa smo izvedli v oktobru (zmagovalci Leo Jenko).

Vzpostavili smo tudi kontakte s sosednjimi klubovi - dvakrat smo se srečali na tekmovalni s Teniškim klubom Postojna, v Postojni pa smo se udeležili še turnirja z mladimi tekmovalci (sodelovali so TK Postojna, Cerknica in Il. Bistrica).

Z izšolanjem prvih dveh vaditeljev tenisa na Fakulteti za šport v Ljubljani, smo lahko organizirali še začetne tečaje tenisa in sicer dva za odrasle in dva za otroke, na katerih je sodelovalo 24 tečajnikov. Ko smo ustanovili klub, smo našim članom obljubili tudi druženje ob igranju tenisa; za zaključek igralne sezone smo pripravili srečanje s piknikom, v prodaji imamo lične majice z natisanim znakom kluba, igranje pa lahko spremljamo ob kozarcu hladne pijače na terasi pred klubskim prostorom. Na občnem zboru, ki bo v začetku prihodnjega leta, bomo pregledali rezultate letošnjega dela in si postavili nove cilje, a o tem več prihodnjič.

Tenis klub Il. Bistrica

Razglasitev rezultatov zaključnega turnirja v letošnji sezoni

KOŠARKA

Uspešen start občinske košarkarske lige

Po vzoru lige malega nogometa se je tekmovalstvo rekreativcev uspešno preselilo tudi pod koše v športni dvorani OŠ A. Žnidaršiča. V štirinajstih nastopajočih ekipah so se zbrali ljubitelji košarke od nadebudnih srednješolcev do študentov rekreativcev in nekaterih, ki so že "nekoliko v letih" - med njimi so tudi nekdanji košarkarji Lesonita. Precej igralcev oziroma ekip ni iz Ilirske Bistrice: iz Podgore sta se prijavili kar dve ekipi, po ena pa iz Knežaka, Harij, Velike Bukovice, Dobropolj in Male Bukovice.

Večji del tekmovalstva je potekal v dveh skupinah s sedmimi ekipami. Prvovrščeni ekipi iz vsake skupine bosta nastopili v polfinalu oziroma finalu. Glavni kandidati so že razvidni iz lestvice po odigranem drugem krogu, ekipe, ki jim v začetku ni šlo najbolje, pa si lahko izboljšajo uvrstitve v preostalih tekmah. Te bodo, po premoru zaradi praznikov, spet na sporedu v 13. in 14. januarja prihodnjega leta, ko se bo igral tretji krog.

Premor bo koristil organizatorjem za odpravo pomanjkljivosti pri izvedbi tega precej zahtevnega programa. V organizaciji je potrebnih najmanj pol ducata ljudi, ki skrbijo za nemoten potek treh tekem v soboto in treh v nedeljo. Tudi stroški so razmeroma veliki za rekreativno tekmovalstvo in v primerjavi z malonogometno ligo vsaj petkrat večji. Športna zveza Ilirske Bistrice bo s prijavno lahko poravnala le okoli 2/3 planiranih stroškov, razliko pa skuša pokriti s pomočjo sponzorjev - njihov ugoden odziv bi omogočil tudi nakup praktičnih nagrad za najboljše.

V prvih dveh krogih so tekmovalstvo podprli Bonboniera "Lizika" - Sadje in zelenjava "Plac" (V. Godec), O. K. - izdelava okvirjev in ključev (V. Dimnik), Okrepčevalnica "Baša" in Bistrica "Galeja" (M. Rože). Na športni zvezi Il. Bistrica se dogovarjajo še z nekaterimi tudi z namenom, da najdejo pokrovitelja tekmovalstva.

Liga je naletela na izreden odziv med igralci, zato ji želi organizator dati večjo publiciteto ter

v dvorano privabiti čimveč obiskovalcev v zimskem času. Mogoče bo tekmovalstvo tudi priljubljeno za dokazovanje mladega igralnega kadra, ki lahko ob pomoči nekdanjih košarkarskih delavcev in igralcev v določenem roku vrne košarko v Ilirsko Bistrico.

Zdravko Debevc

REZULTATI PO DRUGEM KROGU:

skupina A.

1. M.A.S.H.	+18	4
2. ALFAŠPORT	+29	2
3. KL. ŠTUDENTOV	+14	2
4. TRNOVO	+6	2
5. PALETE	-3	2
6. KL. DANILO	-23	0
7. PODGORA	-42	0

skupina B.

1. PUŠ'NAVA	+47	4
2. OLD TIMERS	+30	2
3. KNEŽAK	+5	2
4. BOTEKA	-2	2
5. BIPOS	-12	2
6. TUC TUC	-23	0
7. DOBROPOLJE	-45	0

BALINANJE

Člani Balinarskega kluba Lesonit iz Kuteževega so letos zasedli 3. mesto v najmočnejši slovenski balinarski ligi. Stojijo: sodnik, Branko Pugelj (tehnični), Stane Prosen (predsednik), Vojko Tomšič, Vojko Celin, Stojan Torjan, Anton Prosen (tehnični); čepijo: Aleksander Skok, Miro Uljan, Stojan Štemberger, Ivan Urh in Joško Šestan.

MALI NOGOMET

Mednarodni malonogometni turnir za dečke Izolanom

Precejšnje število obiskovalcev si je v nedeljo, 3. decembra, ogledalo tekme mladih nogometnih upov iz Izole, Reke, Opatije in ilirskobistriške občine. Nogometni klub Transport je pripravil zanimivo tekmovalstvo za dečke do štirinajstega leta, čeprav sta zadnji hip odpovedala nastop dva kluba zvenecih imen - NK Rijeka in NK Olimpija iz Ljubljane. Organizatorji so zaradi tega nekoliko spremenili sistem tekmovalstva ter iz prisotnih ekip sestavili še ekipo turnirja. Od povabljenih klubov so nastopili mladi igralci NK Izola, NK Lučki radnik z Reke ter NK Transport.

Po zanimivih bojih v predtekmovalstvu so se na koncu za 3. mesto pomerili domači igralci NK Transport in Selekcija turnirja. Uspešnejši so bili transportovi dečki, ki so zmagali z izidom 7 : 1.

V finalnem obračunu sta nastopili ekipi NK Izola in NK Opatija. Izolani so imeli ves čas prednost nekaj golov. Na koncu so zasluženo slavili z rezultatom 8 : 5. Domov so odšli z zmagovalnim pokalom in priznanjem za najboljšega igralca turnirja.

Priznanja so prejeli tudi najboljši posamezniki: za vratarja turnirja je bil proglašen Mitja Zatkovič, najboljši strelec pa je bil Mirsad Topčagić (oba iz NK Transport). Priznanje za fair play je dobila ekipa NK Lučki radnik z Reke. In še končna razvrstitev ekip: 1. NK Izola, 2. NK Opatija, 3. NK Transport, 4. Selekcija turnirja in 5. NK Lučki radnik.

Zdravko Debevc

Dečki NK Transport tudi na turnirju NK Opatija

V soboto, 16. decembra, so se dečki NK Transport na povabilo NK Opatija udeležili tradicionalnega božičnega nogometnega turnirja Omega '95 v Opatiji. Poleg domače in ekipe NK Transport sta nastopili še ekipi NK Lovran in NK Lučki radnik z Reke. Trenerja B. Dovgan in D. Lasser sta sestavila ekipo igralcev, rojenih leta 1983 in 1984, ki v domačem ligaškem tekmovalstvu nastopajo za ekipi starejših in mlajših dečkov.

V prvi postavi so bili: Janez Brne, Dejan Šabec, Boštjan Jenko, Boštjan Maljevac, Klemen Štefančič, David Dovgan, Mitja Zatkovič, Erik Volk, Luka Valenčič, Mitja Štemberger in Goran Vorkapić. Na rezervni klopi so sedeli še Denis Gombač, Simon Poljšak in Martin Čendak. Trenerja sta bila zelo zadovoljna s toplim sprejemom in z odlično organizacijo turnirja, za njuno veselje po so največ storili mladi bistriški nogometaši, ki so na turnirju osvojili 2. mesto. NK Transport se je v polfinalnem delu tekmovalstva pomeril z ekipo

NK Lučki radnik in slavil z visokim izidom 6 : 0. Drugo polfinalno tekmo je dobil NK Opatija proti NK Lovran z rezultatom 5 : 0. 3. mesto so si v malem finalu priigrali igralci NK Lučki radnik, ki so premagali NK Lovran s 4 : 1, v finalni tekmi za 1. mesto pa so dečki NK Opatija premagali NK Transport z istim rezultatom.

Vse ekipe so za osvojena mesta dobile pokale, bistriški mladi upi pa so prejeli še novo povabilo, tokrat na velikonočni turnir kadetov v organizaciji NK Lučki radnik.

Zdravko Debevc

Stojijo: D. Lasser (trener), A. Bančič, M. Topčagić, M. Zatkovič, D. Dovgan, S. Sedmak; čepijo: E. Volk, B. Jenko, B. Maljevac in K. Štefančič.

KARATE

6. mednarodni pokal Zgonik v Il. Bistrici

3. decembra se je v Zgoniku odvijal 6. mednarodni karate pokal Zgonik '95. Udeležilo se ga preko tekmovalcev iz Slovenije, Italije in Hrvaške. Po ilirskobistriških tekmovalcev je kot sodni sodelovala tudi bivša tekmovalka Vojka Šestan. Skupno so tekmovalci Karate kluba Teles osvojili kar 14 odličij.

Poleg starejših in preizkušenih tekmovalcev so izkazali tudi začetniki in sicer: Aljoša Bojić (1. mesto), Lea Božeglav (3. mesto), Dejan Nadob (3. mesto) in Boštjan Sedmak (3. mesto). Pri odraslih je izkazal Marko Kreševič, ki je po prvem izjavi kate vodil, vendar je po napaki, ki jo je naredil zaključni kati pristal na 3. mestu. Ob zaključku turnirja je Karate klub Teles prejel tudi skupinski pokal, ki ga je glede na osvojena odličja premočno osvojil.

Karate klub Teles v Trbovljah

Člani, mladinci in pionirji Karate kluba Teles so in 17. decembra sodelovali na že 23. karate turnirju Trbovlje '95. Na turnirju so tekmovali reprezentance ali klubi iz osmih držav (BiH, Češka, Hrvaška, Italija, Herceg-Bosna, Nemčija, Slovaška in Slovenija). Konkurenca je bila izjemno močna, saj so tekmovalci večinoma člani članskih in mladinskih državnih selekcij. V kolikšnem obsegu se je tu odvijal, pove tudi podatek, da je nastopilo 509 tekmovalcev iz 54 klubov. Sodniški zbor je bil na voljo, saj je bil sestavljen iz državnih sodnikov Slovenije, Slovaške, Nemčije in Italije, ki so so kar na starih boriliščih. Preden naštem rezultatom iz Il. Bistrice se moram zahvaliti Mlečkomu baru Čebelica, Mizarstvu Primc, Mesnici in ginc in športni zvezi Il. Bistrica.

V soboto se je Robert Čurlić v članski konkurenci med 29 tekmovalci uvrstil na 5. mesto, pri ženskah pa je Marjanca Šajn od 24 tekmovalk pristala na 5. mestu. V nadaljevanju se Danijel Brentin v borbi vsled neizkušenosti na žalost ni prebil do finala, nedeljo se naši najmlajši (Sandi Berginc, Dora Hrabar, Nejc Glavaš in Anita Šenkinc) zaradi utrujenosti in silne treme niso uspeli plasirati v finale. V nadaljevanju je nastopila Špela Muha, ki v konkurenci starejših tekmovalk, članic mladinske reprezentance, osvojila 2. mesto. Kakšna je bila konkurenca pa pove podatek, da je državna prvakinja Slovenije pristala šele na 5. mestu. Naša dva predstavnik v katah, Andrej Primc in Mladen Klabar, sta se gladko uvrstila v finale, vendar sta za zaključno tekmo prejela nizke ocene in v konkurenci 42 tekmovalcev pristala na 6. in 7. mestu. Željko Marko Klemen Logar, Mirislav Derajč, Mladen Klabar, Andrej Primc so nas predstavljali tudi v borbah, vendar je bila konkurenca s strani klubov kot so Terzagreb, Mladost Zagreb, Emona Ljubljana in ostali "velikih" premočna, tako da se niso uspeli uvrstiti v finale - ponovno priložnost bodo imeli 23. decembra na karate turnirju v Murski Soboti.

Ker je to zadnja številka v tem letu, želimo vsaj športnim kolektivom srečno in uspešno '96, kar tudi vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali in upamo, da smo se vam z doseženimi rezultati vsaj skromno oddolžili.

Stojan Šestan

Drugouvrščena Špela Muha